

Eindverslag archeologische opgraving Mechelen - Cortenbachplein

Liesbeth Coremans en Natasja Reyns

Bornem
2021

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bvba

Erkend archeoloog: All-Archeo bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Auteurs: Liesbeth Coremans en Natasja Reyns

Identificatie van de archeologienota die de archeologische opgraving als maatregel bevatte: 11499

All-Archeo bvba
Woestijnstraat 45
2880 BORNEM

Wettelijk depot nummer
D/2021/12.807/48

© All-Archeo bvba

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Verslag resultaten archeologische opgraving	5
2.1	Administratieve gegevens	5
2.2	Archeologische voorkennis	11
2.3	Onderzoeksopdracht	11
2.3.1	Vraagstelling en randvoorwaarden	11
2.3.2	Beschrijving geplande werken.....	13
2.3.3	Werkwijze en strategie.....	13
2.4	Assessmentrapport	18
2.4.1	Methoden, technieken en criteria bij het assessment.....	18
2.4.2	Assessment van vondsten	18
2.4.3	Assessment van stalen	22
2.4.4	Conservatie assessment	22
2.4.5	Assessment van de landschappelijke ligging.....	22
2.4.6	Assessment van sporen	26
2.4.7	Assessment van het onderzochte gebied.....	36
3	Samenvatting.....	41
4	Bibliografie	42
4.1	Publicaties	42
4.2	Websites.....	42
5	Bijlagen	43
5.1	Archeologische periodes	43
5.2	Plannenlijst	43
5.3	Fotolijst.....	43
5.4	Tekeningenlijst	44
5.5	Dagrapporten	44
5.6	Vondstenlijst.....	48
5.7	Sporenl ijst.....	49
5.8	Lagenlijst.....	51
5.9	Murenlijst	54
5.10	Stalenlijst	55
5.10.1	Bulk- en zeefresidu's	55
5.10.2	Pollenprofielen	55
5.10.3	Houtskool	55
5.10.4	Baksteen.....	55
5.10.5	Mortel.....	56

1 Inleiding

Dit eindverslag werd opgemaakt nadat uit de archeologienota gebleken was dat verder onderzoek in de vorm van een werfbegeleiding noodzakelijk was.¹ Het volledige traject werd uitgevoerd naar aanleiding van de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones liggen, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,² zoals bepaald in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Het onderzoeksgebied valt niet binnen een beschermde archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.³

Alle coördinaten die weergegeven worden, zijn uitgedrukt in Lambert 72, tenzij anders vermeld.

¹ Van Speybroek 2019a

² <https://geo.onroenderfgoed.be>

³ <https://geo.onroenderfgoed.be>

2 Verslag resultaten archeologische opgraving

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2020E390

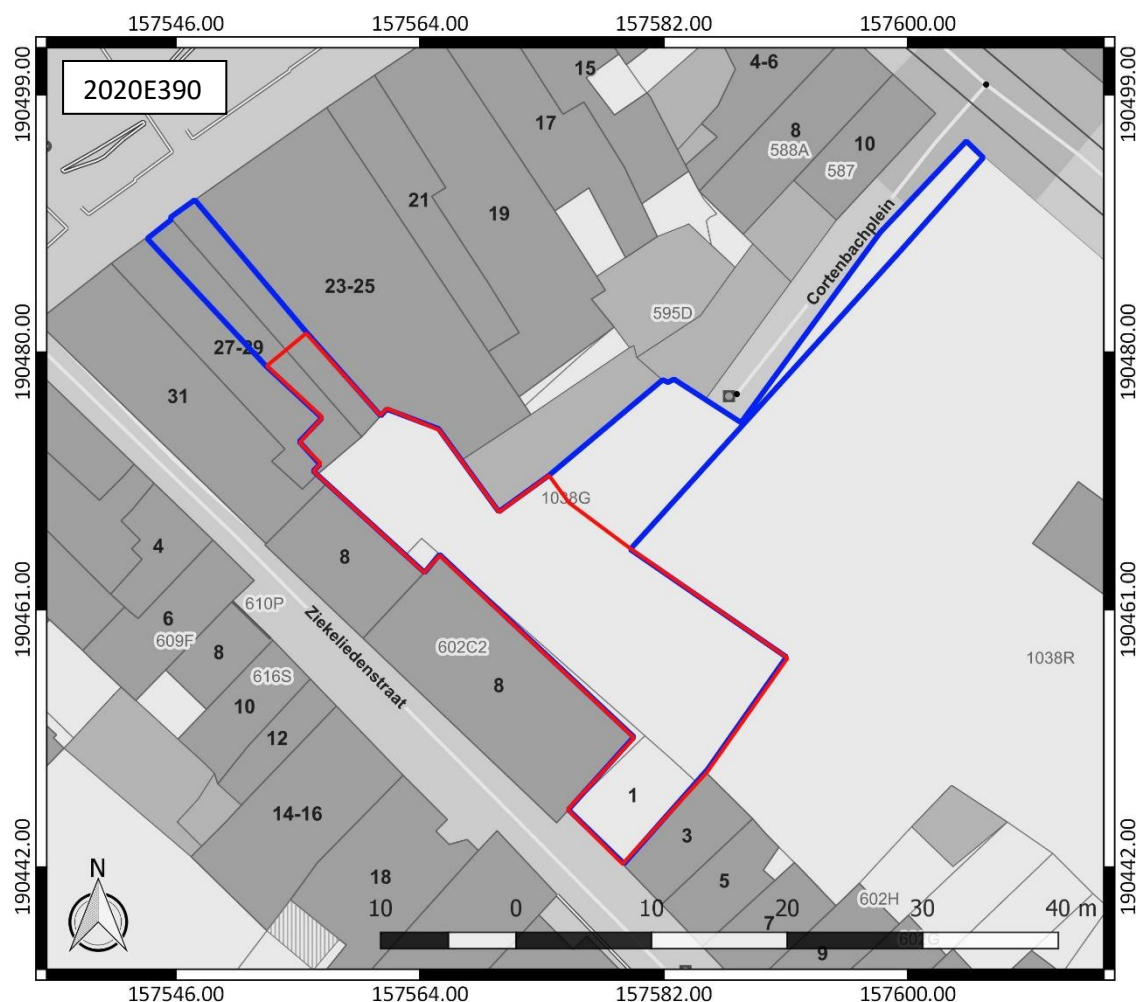
Erkend archeoloog: All-Archeo bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Betrokken actoren: Liesbeth Coremans (veldwerkleider), Rani Reusens (assistent-archeoloog) en Natasja Reyns (vervangend veldwerkleider)

Extern advies: Alde Verhaert (agentschap Onroerend Erfgoed)

Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): Antwerpen, Mechelen, Mechelen, Cortenbachplein, Hof van Cortenbach

Kadastraal plan:

Figuur 1: Kadasterplan met aanduiding van het plangebied in blauw en de te onderzoeken zone in rood
(www.geopunt.be)

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 157544.55, 190442.20
- 157605.69, 190495.87

Kadastrale percelen: Mechelen, afdeling 1, sectie D, percelen 601F, 602C2, 602M, 1038G, 1038S

Oppervlakte totale onderzoeksgebied vooronderzoek: ca. 590 m²

Oppervlakte archeologische opgraving: ca. 400 m² bodemingrepen binnen een zone van ca. 590 m²

Topografische kaart:

Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood (www.geopunt.be)

Begin- en einddatum uitvoering onderzoek (veldwerk): 26/05/2020 - 12/08/2020

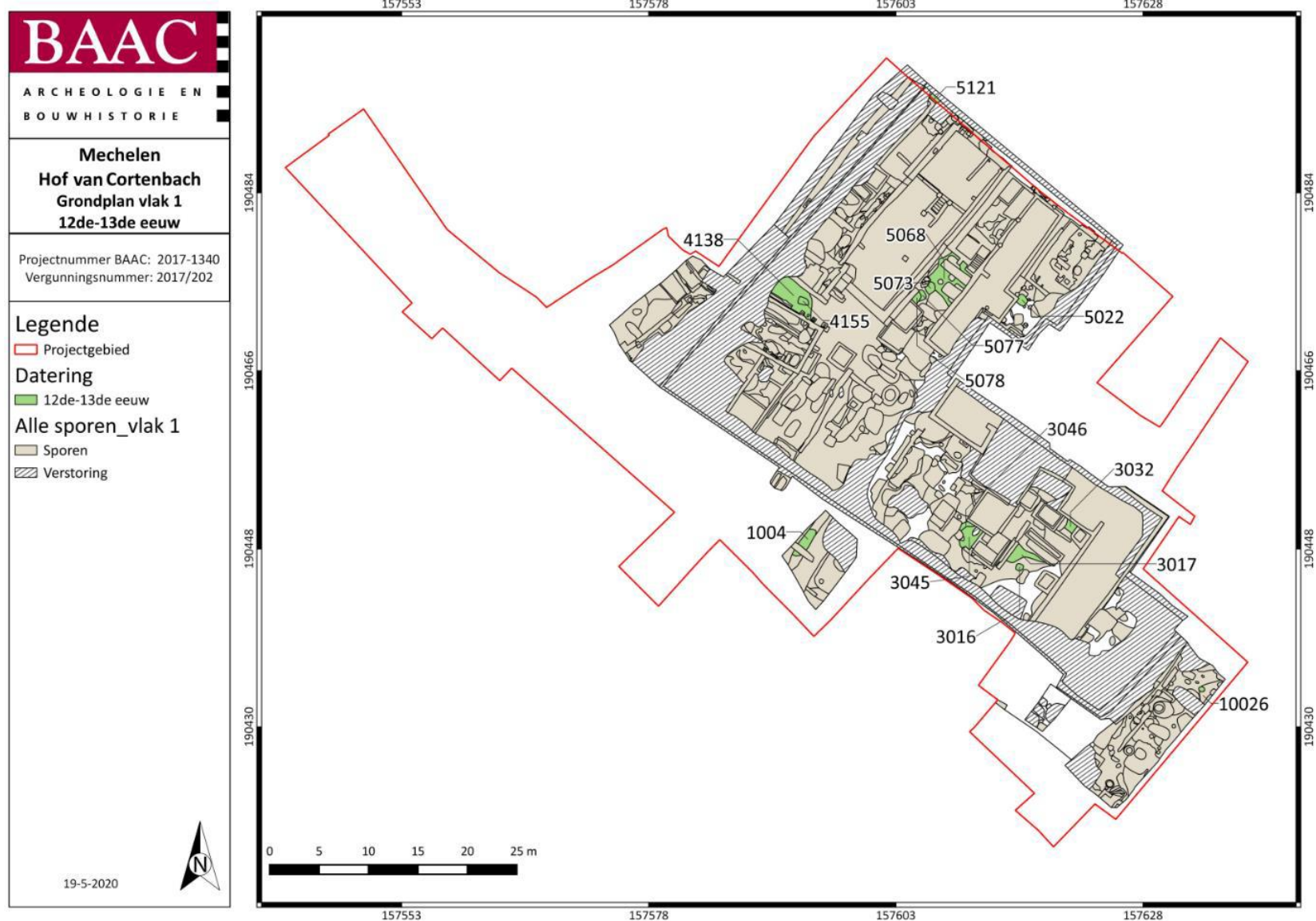
Begin- en einddatum uitvoering onderzoek (verwerking en rapportage): 13/08/2020 – 18/03/2021

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: opgraving, greppel, kuilen, , waterput, beerput, late middeleeuwen, nieuwe tijd en nieuwste tijd.

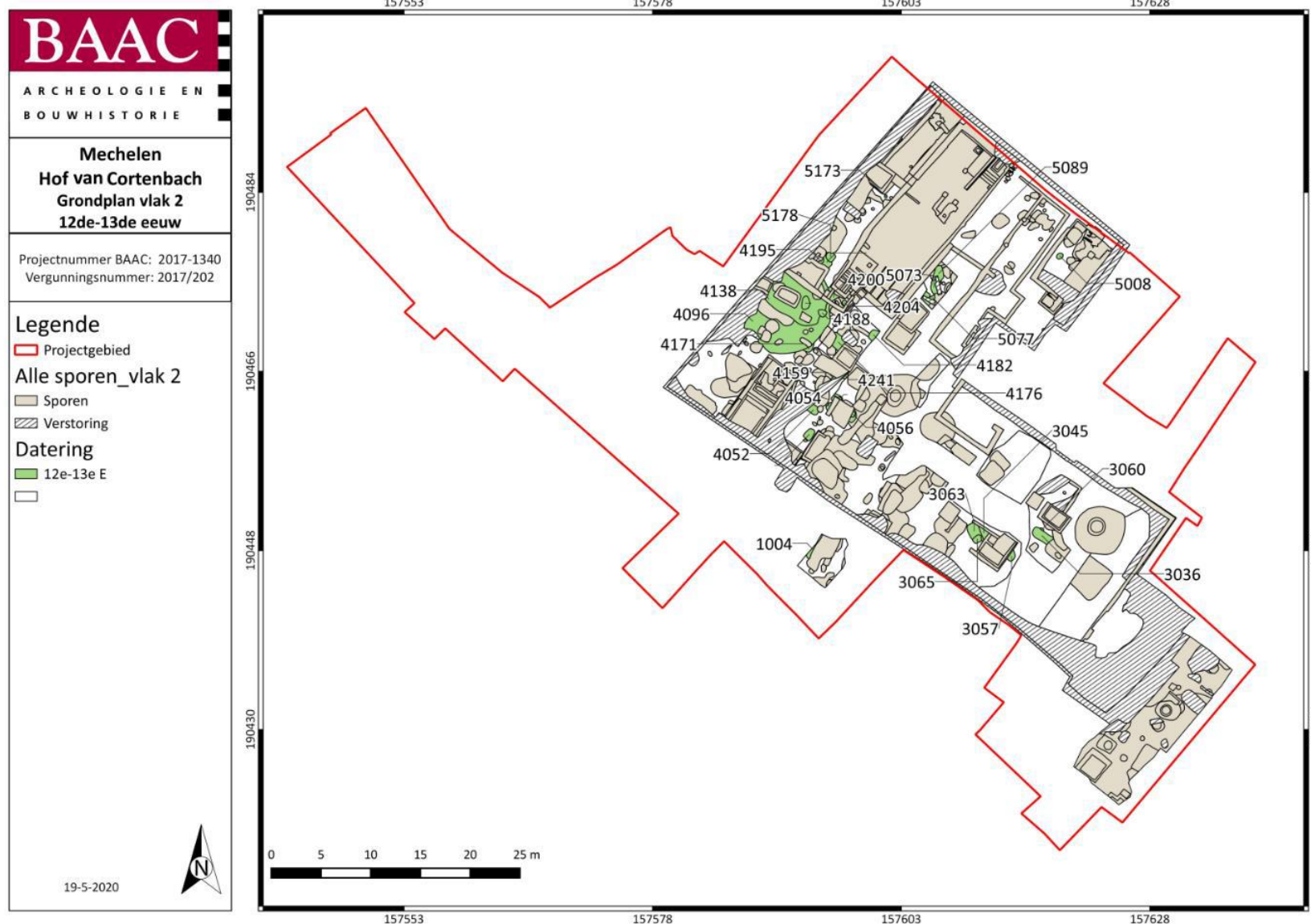
Verstoorde zones: er zijn geen reeds gekende verstoorde zones.

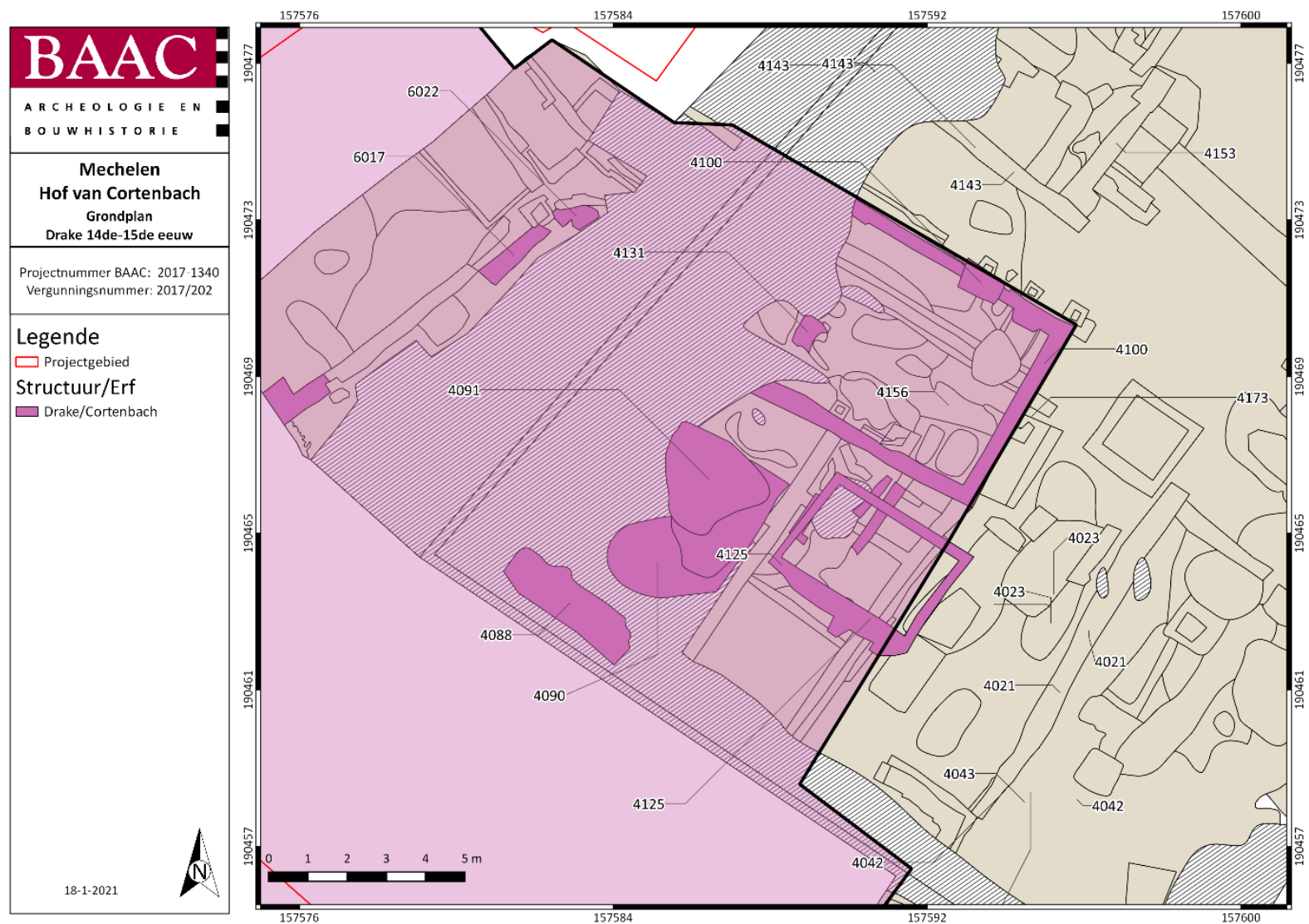
Figuur 3: Plangebied met aanduiding van de geplande werken met bodemingrepen (Van Speybroek 2019b, 8, fig. 5)

Figuur 4: Opgravingsplan van vlak 1 van het naastliggende onderzoek uit 2018 met aanduiding van de sporen uit de 12de en 13de eeuw (Van Remoorter 2021, 56, fig. 44)

Figuur 5: Opgravingsplan van vlak 2 van het naastliggende onderzoek uit 2018 met aanduiding van de sporen uit de 12de en 13de eeuw (Van Remoorter 2021, 57, fig. 45)

Figuur 6: Uitsnede van de allesporenkaart van het onderzoek uit 2018 met aanduiding van de sporen die tot het 14de-15de-eeuwse erf van de Drake behoorden (Van Remoorter 2021, 76, fig. 67)

2.2 Archeologische voorkennis

De site is gelegen in de kern van Mechelen, zowel in de pre-stedelijke als de stedelijke fase. Op basis van het bureauonderzoek worden binnen het onderzoeksgebied bebouwing en structuren verwacht over de gehele oppervlakte die minstens teruggaan tot de 15de eeuw. Er is een concrete verwachting naar resten van woningen, activiteiten en eventueel nutsvoorzieningen. Gezien de situering van het onderzoeksgebied binnen de pre-stedelijke kern van Mechelen op de linkeroever van de Dijle kunnen ook oudere sporen en structuren aanwezig zijn, teruggaand tot de 12de eeuw.⁴

De opgraving uit 2018 bracht verschillende sporen en muurresten aan het licht. De oudste sporen, meer bepaald enkele verspreide paalkuilen en een greppelsegment, zijn mogelijk te dateren in de ijzertijd. De oudste middeleeuwse sporen zijn te dateren in de 12de tot 13de eeuw. Uit de 13de tot 15de eeuw dateren zeer veel sporen. Het gaat zowel om grondsporen als om muurresten. Vanaf de 13de tot de 14de eeuw tekenen de percelen zich duidelijker af. Ze zijn te relateren aan verschillende panden die aan de Onze-Lieve-Vrouwestraat en aan de Korenmarkt grensden. Ook sporen uit de 16de tot 18de eeuw zijn nadrukkelijk aanwezig. Een bijzondere vondst waren de sporen van een vroeg 17de-eeuws giethuis. Daarvan werden enkele afvalkuilen en twee ovenstructuren herkend.⁵

Ons onderzoeksgebied bevindt zich nagenoeg uitsluitend ter hoogte van het erf van het Hof van Cortenbach. De eerste vermelding van een gebouw aan de Korenmarkt dateert uit 1302. Vanaf 1397 wordt het huis in archiefstukken de 'Draak' genoemd. In 1497 werd voor het eerst melding gemaakt van de familie Cortenbach. Van 1533 tot 1646 werd het huis bewoond door leden van de familie Cortenbach. Het achterhuis is vermoedelijk omstreeks 1500 opgetrokken. Oorspronkelijk was het voorzien van dienstgebouwen en tuin. Jan IV van Cortenbach liet omstreeks 1520-1530 zijn eigen woning optrekken op de binnenplaats.⁶

2.3 Onderzoeksopdracht

Het doel van deze vervolgoopdracht is het onderzoeken van de aanwezige archeologische waarden en toegang krijgen tot hun informatiewaarde, om zo te komen tot kennisvermeerdering met betrekking tot de aard van de resten, de chronologische periode waartoe de resten behoren en de regio waarin de resten zich bevinden.

2.3.1 Vraagstelling en randvoorwaarden

Na uitvoering van het onderzoek moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:⁷

Bodem en paleolandschap (indien de natuurlijke bodem bereikt wordt):

- Op welke hoogte bevindt zich de natuurlijke bodem?
- Hoeveel verschillende lagen zijn er te onderscheiden (stratigrafie)? Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem (beschrijving + duiding, welke processen zijn hiervoor verantwoordelijk)?
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Wat is de datering en samenstelling van de aangetroffen lagen?
- Wat is de relatie tussen de bodem, de landschappelijke context en de archeologische sporen?
- Wat was de paleolandschappelijke context van het onderzoeksterrein voor het ontstaan van een pre-stedelijke bewoningskern en het ontstaan van de stad Mechelen?

⁴ Van Speybroek 2019a, 41

⁵ Van Remoorter 2021, 213-214

⁶ Van Remoorter 2021, 15

⁷ Van Speybroek 2019b, 14-15

- Zijn er aanwijzingen voor de impact van de ligging van het terrein op de ontwikkeling van het landschap en de bodem en op de relatie tussen de mens en dit landschap (type landgebruik, inrichting van het landschap, ...)?

Sporen en structuren:

- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, wat is de aard van deze sporen? Geef een beknopte omschrijving. Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen? Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Hoe diep liggen de sporen ten opzichte van het huidige maaiveld en ten opzichte van elkaar indien verschillende fases onderscheiden kunnen worden?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de vastgestelde bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Hoe staan de sporen in verband met het aanwezige bouwkundig erfgoed (Hof van Cortenbach)?
- Zijn de sporen in verband te brengen met de reeds uitgevoerde opgraving Hof van Cortenbach? Zo ja, hoe?
- Kan de kennis over de algemene chronologie van de bewoning en functies van de erven aan de hand van de onderzoeksresultaten bepaald worden?
- Kan er op basis van het sporenbestand een chronologische opdeling gemaakt worden in meerdere periodes?
- Zijn er sporen van de oudste bewoning (7de-8ste eeuw) van pre-stedelijk Mechelen?
- Zijn er sporen van het gebruik van de binnenhof aangetroffen? Zo ja, uit welke periode en in hoeverre kunnen er uitspraken gedaan worden met betrekking tot de bewoners van het Hof van Cortenbach?
- Zijn er sporen voor het bewijs van gebruik van de binnenhof die geen betrekking hebben tot de bewoners van het Hof van Cortenbach? Zo ja, uit welke periode en welke?
- Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden? Wat is de omvang? Zijn er aanwijzingen voor interne organisatie?

Vondsten:

- Tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren de vondsten? Wat is de vondstdichtheid? Wat is de conserveringsgraad?
- Welke typologische ontwikkelingen maakte het aardewerk in de aangetroffen fasen? In hoeverre zijn (chrono)typologieën met betrekking tot aardewerk en andere materiaalcategorieën uit aangrenzende sites toepasbaar? Welke overeenkomsten en welke verschillen zijn er aanwijsbaar?

Aanbevelingen:

- Welke onderzoeken zijn in de toekomst nog mogelijk en wenselijk, op basis van het uitgevoerde assessment van het vondstenmateriaal?
- Welke conserveringsmaatregelen moeten genomen worden om een goede bewaring en toekomstig onderzoek te garanderen?

Randvoorwaarden: er zijn geen randvoorwaarden van toepassing.

2.3.2 Beschrijving geplande werken

Op het terrein werden verschillende werken gepland:⁸

- Uitbreken en afgraven van de bestaande terreinverharding over een oppervlakte van ca. 400 m²
- Aanleg van een vetvanger met daarbij horende leidingen
- Aanleg van een septische put (inhoud 13.100 l) met daarbij horende leidingen
- Aanleg van twee pompputten (diam. 1,6 m) naar septische put met daarbij horende leidingen
- Aanleg van regenwaterput (diam. 2,2 m) met daarbij horende leidingen
- Aanleg van een inspectieput (diam. 0,6 m) met daarbij horende leidingen
- Bouw van een buitentrap aan het achterhuis van het Hof van Cortenbach
- Aanleg plein in mozaïek keien en plantvakken op het 'binnengebied' van het Hof van Cortenbach

De aan te leggen putten hebben verschillende afmetingen. De leidingen worden aangelegd op een diepte van ca. 80 cm onder het maaiveld.

2.3.3 Werkwijze en strategie

Het betreft een site met complexe verticale stratigrafie, die onderzocht diende te worden aan de hand van een werfbegeleiding. Het was de bedoeling aanwezig te zijn bij de verschillende graafwerken binnen het onderzoeksgebied en aanwezige lagen, muren, sporen en profielen te registreren.

Ondanks vele pogingen die door ons ondernomen werden, zijn we slecht geïnformeerd over de timing van de verschillende werken. Op 26/05/2020 kregen we kort na de middag bericht dat de werken reeds van start waren gegaan. De verharding bleek reeds uitgebroken, de verdieping voor de trap was al verwezenlijkt en in de noordelijke zone van het onderzoeksgebied was een put uitgegraven voor leidingen. Er konden foto's genomen worden van de put, maar de grond was te instabiel en liet niet toe om een profiel te registreren.

Ook latere werken werden ons niet (tijdig) gemeld, ondanks het feit dat we frequent contact opnamen met de werfleiding. Hierdoor hebben we het onderzoek niet kunnen uitvoeren zoals dit voorzien was in het programma van maatregelen. Deze problemen hadden voorkomen kunnen worden indien een standaard opgraving opgelegd zou zijn geweest, in plaats van een werfbegeleiding.

In totaal werden 7 werkputten aangelegd. De laatste werkput bevond zich binnen de zone die reeds bij de opgraving in 2018⁹ werd onderzocht en wordt daarom bij de verdere beschrijving van de resultaten buiten beschouwing gelaten.

Werkput 2 was reeds tot op ca. 90 cm diepte uitgegraven zonder archeologische begeleiding. Het vlak werd ca. 20 à 30 cm diep in de moederbodem aangelegd (ca. 9,04 m TAW). Op dit niveau waren verschillende sporen aanwezig. Sommige sporen kennen een minder diepe bewaring dan oorspronkelijk, doordat het vlak te diep werd aangelegd. Bij de aanleg van werkput 4 werd bij het afgraven gelet op de aanwezigheid van sporen in de verschillende opgehoogde pakketten en de donkere bruinzwarte laag die naderhand als een begraven ploeglaag geïnterpreteerd werd. Gezien er geen sporen herkend werden, werd het vlak meteen in de bovenzijde van de C-horizont aangelegd, op ca. 85 cm onder het maaiveld (of ca. 9,18 m TAW).

Het eerste vlak van werkput 5 werd aangelegd op ca. 1,00 m onder het maaiveld. Op dit niveau werd onder een dik puinpakket de moederbodem vastgesteld (ca. 9,00 m TAW). Ook werden enkele muurresten aangetroffen. De put moest voor de werken volledig verder verdiept worden tot een

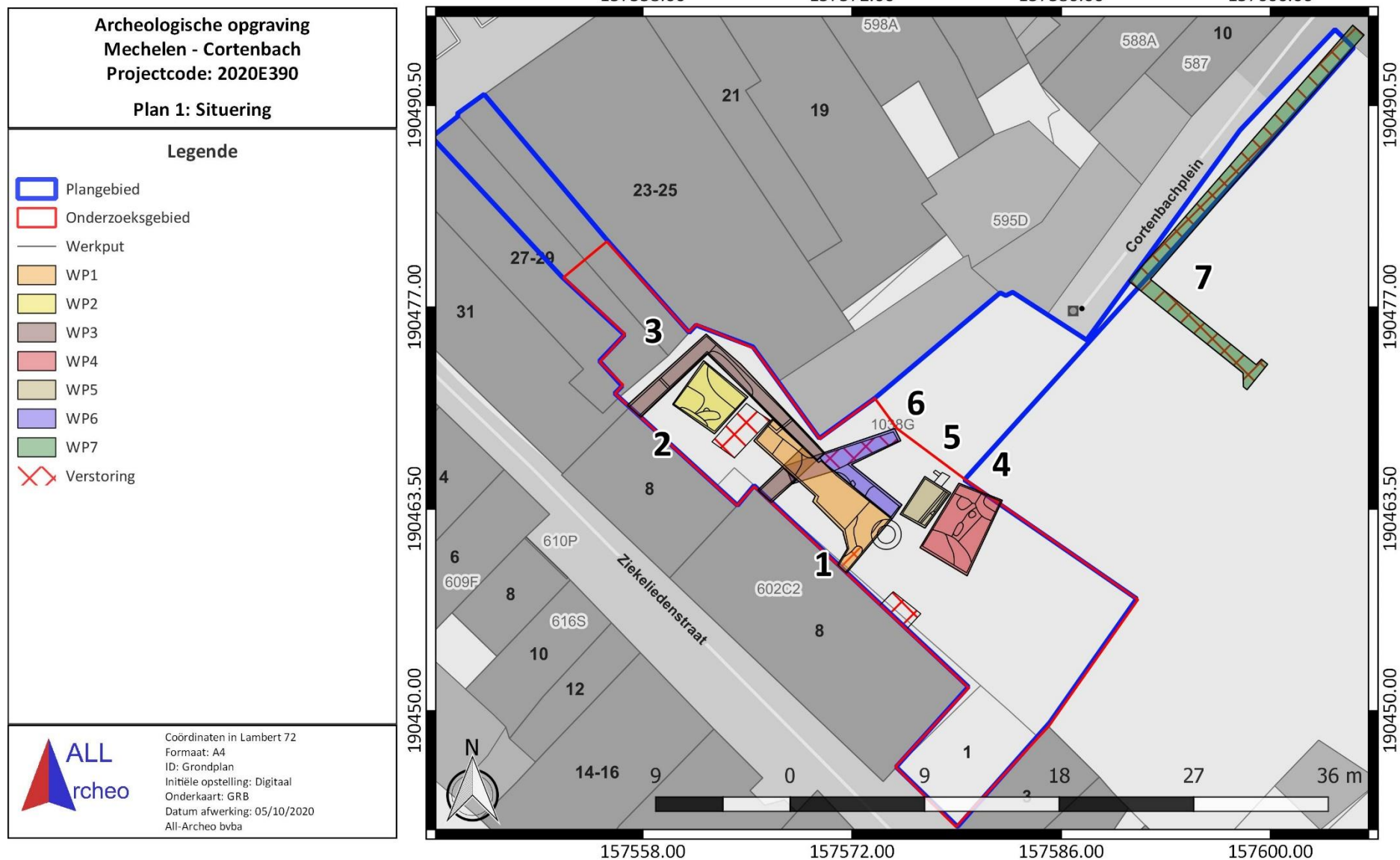
⁸ Van Speybroeck 2019a, 7

⁹ Van Remoortel 2018

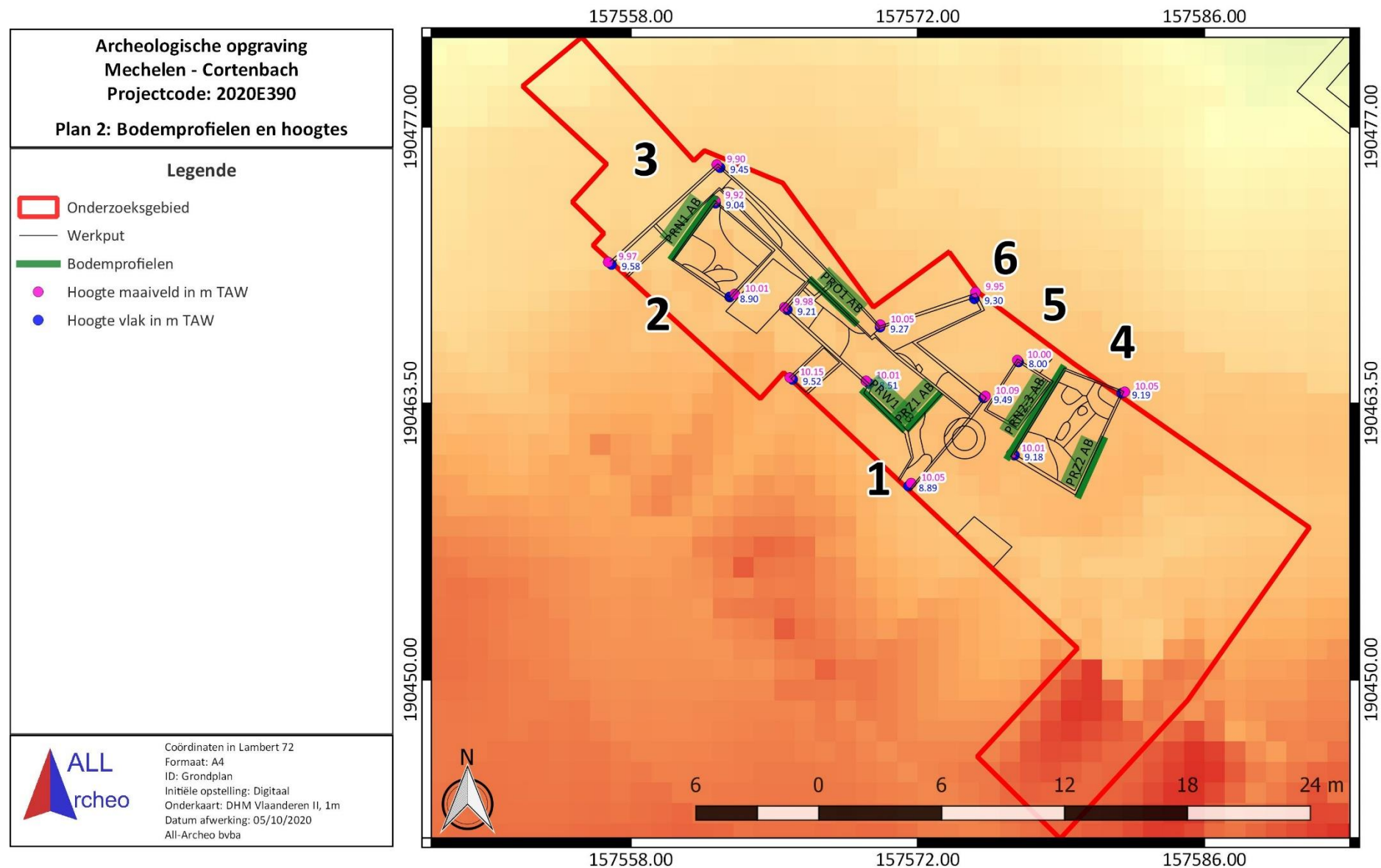
diepte van ca. 2,00 m onder het maaiveld. De werkput had slechts een beperkte omvang en de wanden konden niet vertrapt worden. Omwille van veiligheidsrisico's en tijdgebrek omdat volgens de werfplanning de hier voorziene filtratieput bijna onmiddellijk na het uitgraven moest gestoken worden, werden de beerput en de wanden van de werkput enkel gefotografeerd en niet verder onderzocht.

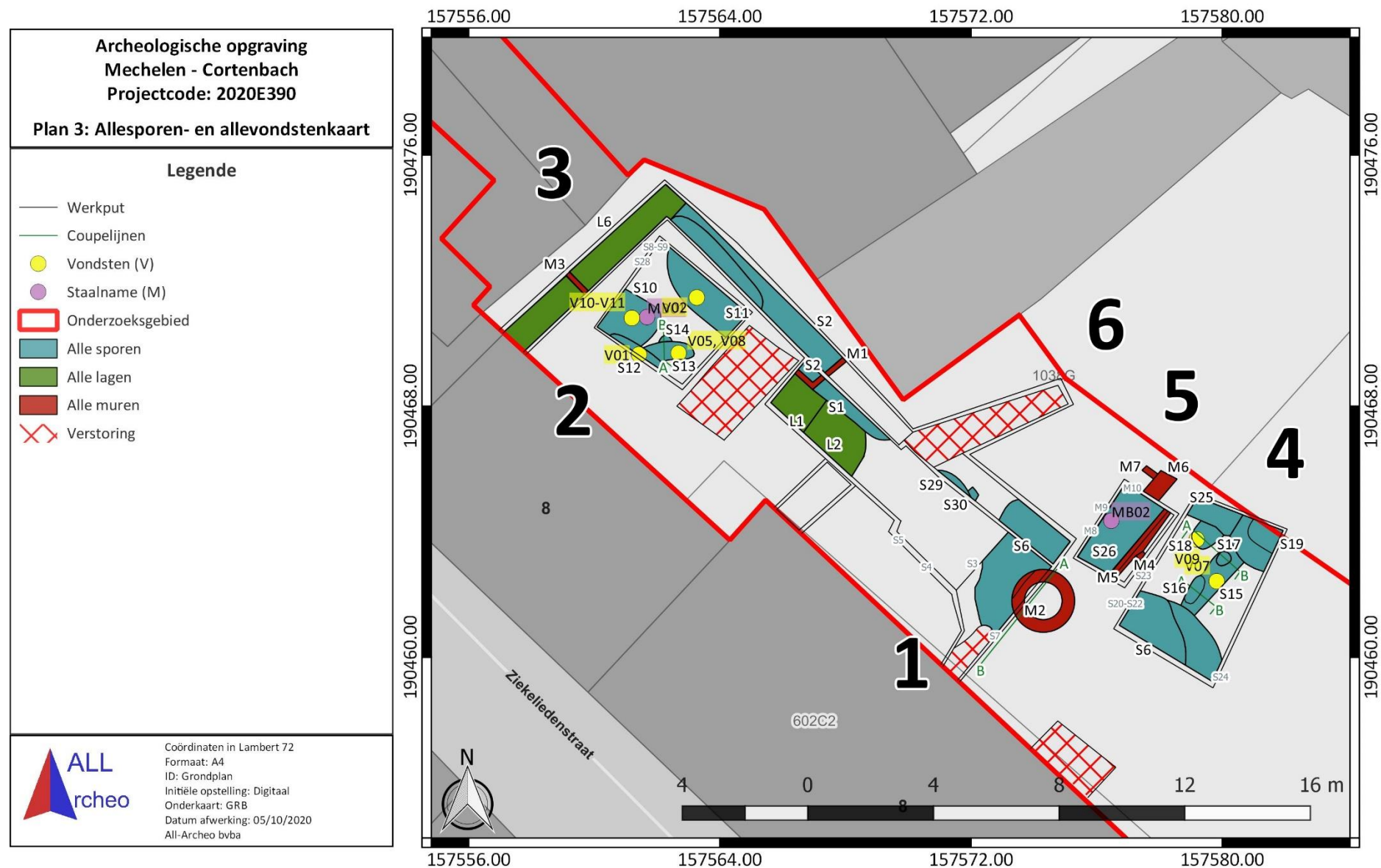
Werkputten 3 en 6 betreffen smalle sleuven die tot ca. 80 cm diep werden uitgegraven voor de aanleg van nutsleidingen. Sporen, lagen en muren kwamen op dit niveau net aan het licht en werden geregistreerd, maar werden niet verder onderzocht gezien ze door de aanleg van de buizen niet verder geraakt of verstoord werden.

Liesbeth Coremans was de veldwerkleider. Assistent-archeoloog was Rani Reusens. Natasja Reyns was vervangend veldwerkleider bij afwezigheid van Liesbeth Coremans. Er werd geen aardkundige ingeschakeld tijdens de opgraving, omdat er buiten de C-horizont enkel sprake was van antropogene lagen. Extern advies werd geleverd door Alde Verhaert (erfgoedconsulent). Buiten het project werden geen personen geraadpleegd of betrokken voor algemene wetenschappelijke advisering.

Figuur 7: Werkputtenplan met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood) en het plangebied (blauw), weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

2.4 Assessmentrapport

2.4.1 Methoden, technieken en criteria bij het assessment

Er werd een beperkte hoeveelheid vondsten aangetroffen, waardoor er geen selectie plaatsvond tijdens de inzameling en de verwerking. De aard van de vondsten werd beschreven en er werd gestreefd om de vondsten aan een bepaalde periode toe te schrijven. Er zijn enkele archeologische vraagstellingen die aan de hand van staalname voor natuurwetenschappelijk materiaal onderzocht kunnen worden. Het assessment van de stalen en het conservatie-assessment gebeurde door de veldwerkleider. Het assessment van de sporen werd uitgevoerd op basis van de plannen, de profieltekeningen, de foto's en de spoorbeschrijvingen.

2.4.2 Assessment van vondsten

Het aangetroffen vondstmateriaal is typisch voor de periode van de late middeleeuwen tot de nieuwe tijd. Het omvat hoofdzakelijk aardewerk, voor het grootste deel vertegenwoordigd door vaatwerk en in mindere mate door bouwmaterialen. Het vaatwerk omvat gedraaid grijs aardewerk, rood geglazuurd aardewerk, wit geglazuurd aardewerk en steengoed. Vertegenwoordigde vormen zijn de kruik, de grape, de kookpot en de teil. Het zijn vormen die in verband te brengen zijn met tafelgerei en de bereiding van voedsel. Verder zijn ook dierlijk botmateriaal en metaal aanwezig, maar slechts in zeer beperkte hoeveelheden.

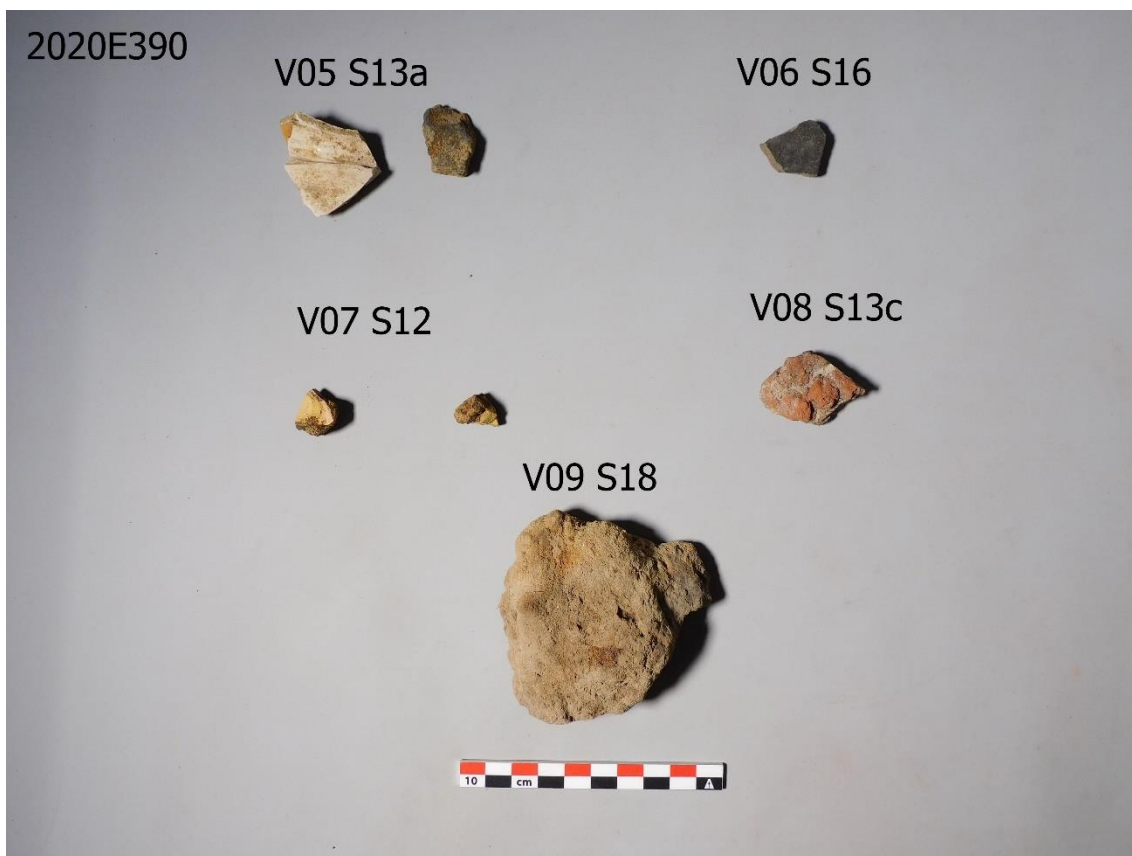
Een overzicht van de vondsten is te vinden in de vondstenlijst in bijlage. Een bespreking van de vondsten in groter detail is te vinden bij de bespreking van de sporen en structuren waarin ze gevonden zijn.

Figuur 10: Overzicht vondsten

Figuur 11: Overzicht vondsten

Figuur 12: Overzicht vondsten

Figuur 13: Overzicht vondsten

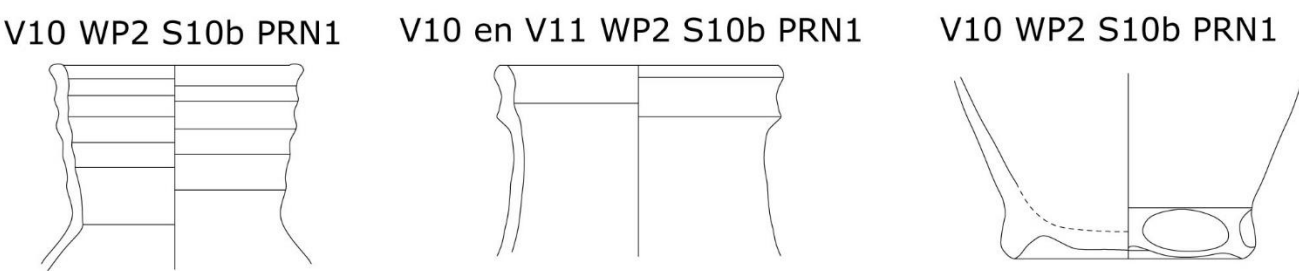
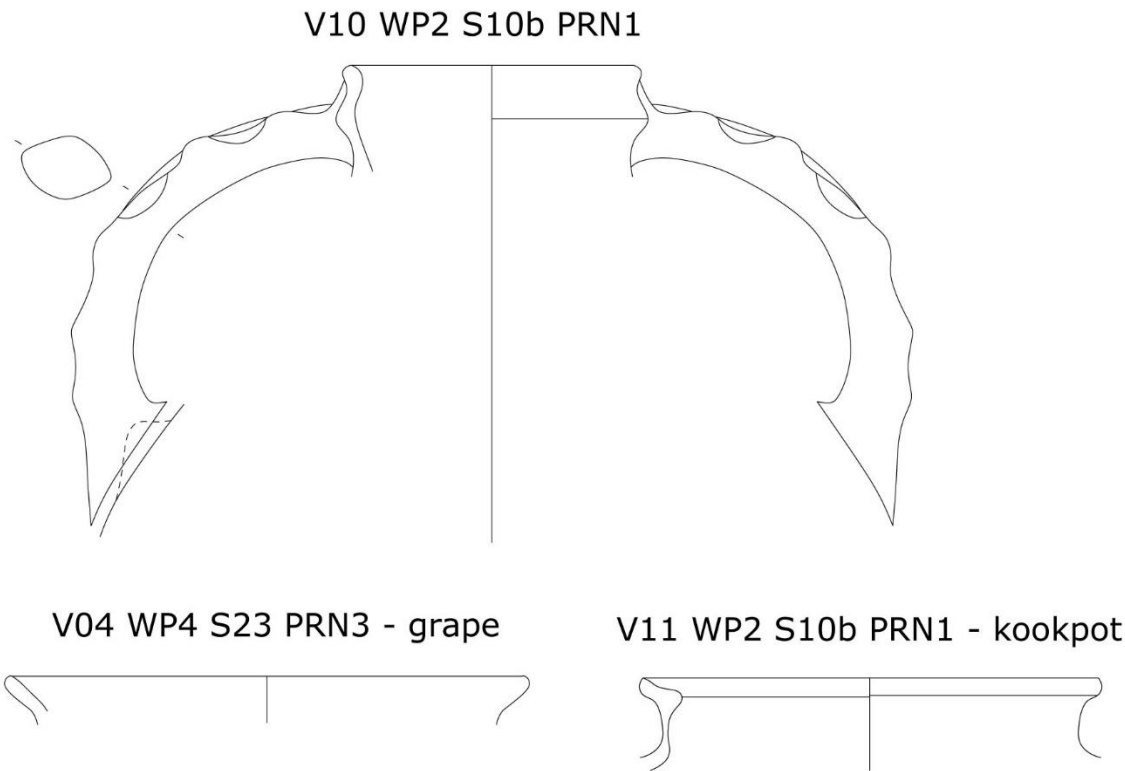
2020E390
(Plaat 1/1)

ID: Vondsttekening 1

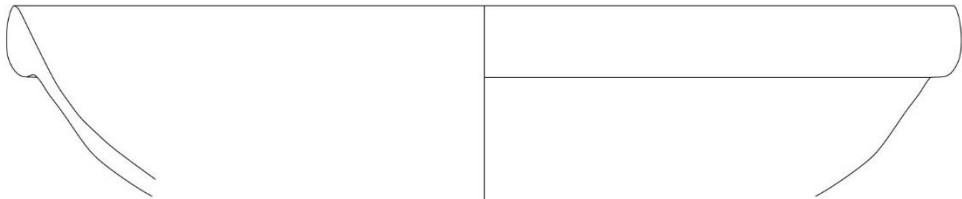
Schaal 1:3
5 cm

Grijs aardewerk

Kan/kruik

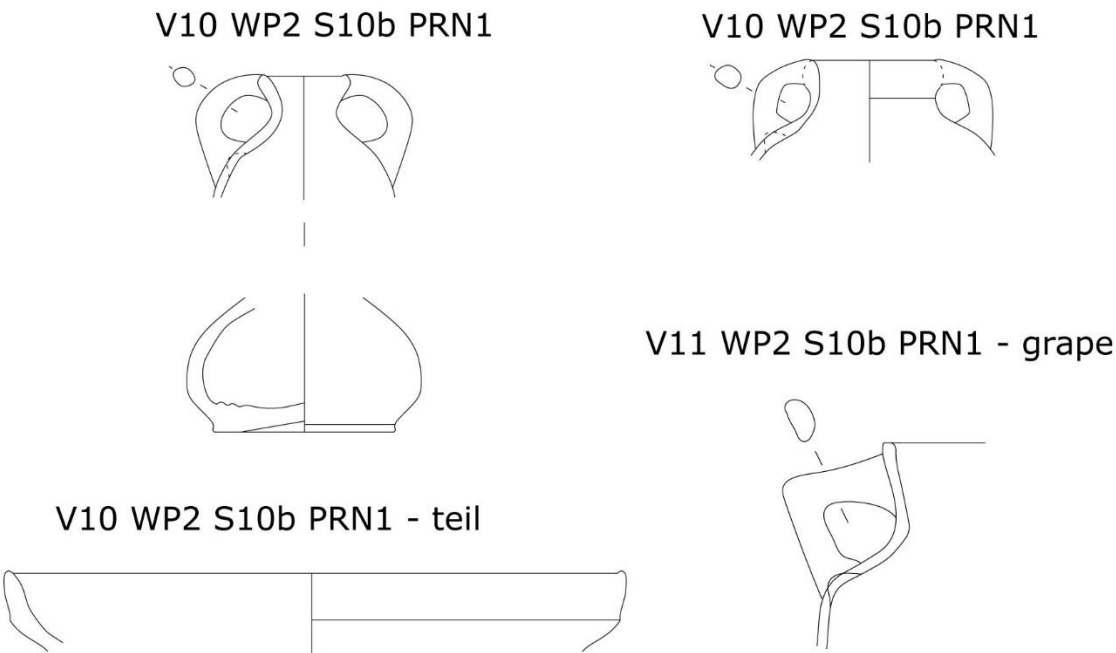

V10 WP2 S10b PRN1 - teil

Rood aardewerk

Kruik of fles

Figuur 14: Vondsttekeningen

2.4.3 Assessment van stalen

Bulkstalen werden nat gezeefd op maaswijdtes 0,5 mm, 2 mm en 5 mm. Het zeefresidu is nagekeken op de aanwezigheid van houtskool, macroresten en andere kleine vondsten.

Een bulkstaal werd ingezameld van kuil S10, die op basis van vondstmateriaal gedateerd wordt in de 14de eeuw. Het zeefresidu bleek geen macroresten te bevatten. De vulling bevatte wel houtskool, fragmenten bouw materiaal, vaatwerk en bot. Datering van houtskool is niet zinvol omdat de vondsten reeds een enge datering voor de kuil opleveren. Verder onderzoek van het bot is eveneens weinig zinvol omdat de fragmenten zo klein zijn dat er geen diagnostische kenmerken meer te achterhalen zijn.

Verder werd een bulkstaal ingezameld van S26, een beervulling. In het zeefresidu bleken houtskool, fragmenten bouw materiaal, dierlijk bot en eierschaal aanwezig en het bevat een zeer beperkte hoeveelheid macroresten. Een probleem is dat we voor de beervulling geen precieze datering hebben. Op basis van het vondstmateriaal werd een ruimere datering in de middeleeuwen tot nieuwe tijd bekomen. Hoewel we vermoeden dat de waterput en de beerput mogelijk in verband staan met het 16de-eeuwse hof van Cortenbach, is er geen uitsluitel over de datering van de vulling. Op de aangrenzende opgraving van 2018 werd bijvoorbeeld een beerput uit de 14de-15de eeuw gevonden, die een 17de-eeuwse vulling bevatte.¹⁰ De vulling van de beerput bevatte wel houtskool, dat eventueel gedateerd kan worden. Dit zal echter wellicht een brede datering opleveren, te breed in het kader van de reconstructie van eetgewoontes van gebruikers. Verder onderzoek op het dierlijk botmateriaal en de aanwezige macroresten wordt ook niet zinvol geacht omdat het slechts om kleine fragmenten gaat en in geval van macroresten om een staal van te beperkte omvang.

2.4.4 Conservatie assessment

Er werd een beperkte hoeveelheid vondsten geregistreerd tijdens het onderzoek, die een goede bewaringstoestand kennen. Indien de vondsten bewaard worden in een droge, stabiele omgeving, is geen bijkomende conservatie nodig.

2.4.5 Assessment van de landschappelijke ligging

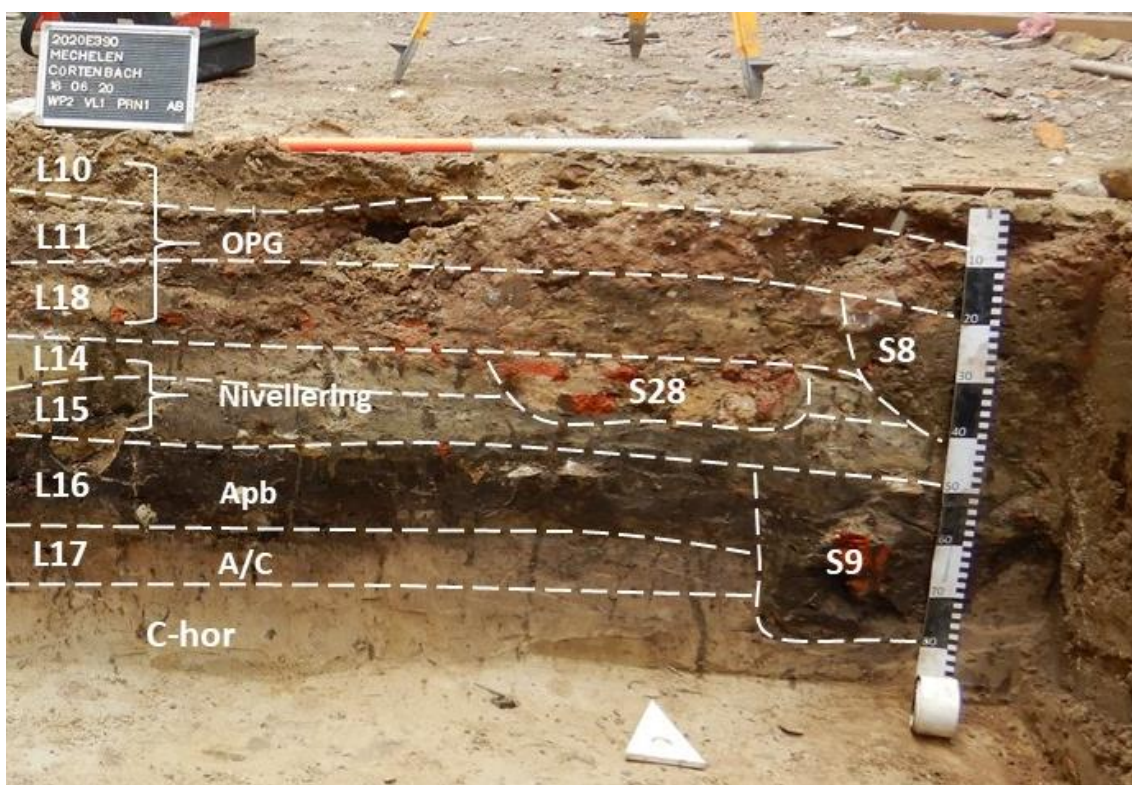
De site kent een complexe verticale stratigrafie. De bodemopbouw is echter wel sterk gelijkend in de zones die onderzocht konden worden. In het noordwesten en het zuidoosten werden twee profielen geregistreerd die sterk op elkaar aansluiten.

In het algemeen betreft het een opeenvolging van een drietal puinrijke ophogingspakketten (L10, L11 en L18) met een dikte van ca. 10 tot 16 cm, gevolgd door twee lagen (L14 en L15/L19) die zuiverder zijn van aard en die eerder een fase vertegenwoordigen waarbij het terrein genivelleerd werd. De 10 tot 14 cm dikke lagen beschikken over een (donker)gele of grijze kleur, zijn zandig van aard en bevatten sporen van bioturbatie. Onder deze lagen doet zich een begraven ploeglaag (L16) voor. De Apb-horizont is donkerbruin tot zwart van kleur en heeft een dikte van ca. 16 cm. In het noordelijk profiel van werkput 2 is deze meer organisch van aard en bevat het meer puindeeltjes. Ter hoogte van het zuidelijke profiel werd tussen de onderste nivelleringslaag en de Apb-horizont nog een donkergrijs laagje (L20) met baksteenbrokjes aangetroffen. Het kan als ophogingslaag geïnterpreteerd worden. De vastgestelde begraven ploeglaag gaat over in een gebioturbeerde overgangslaag van de A- naar de C-horizont (L17), waaronder ten slotte de lichtgele moederbodem aanvangt.

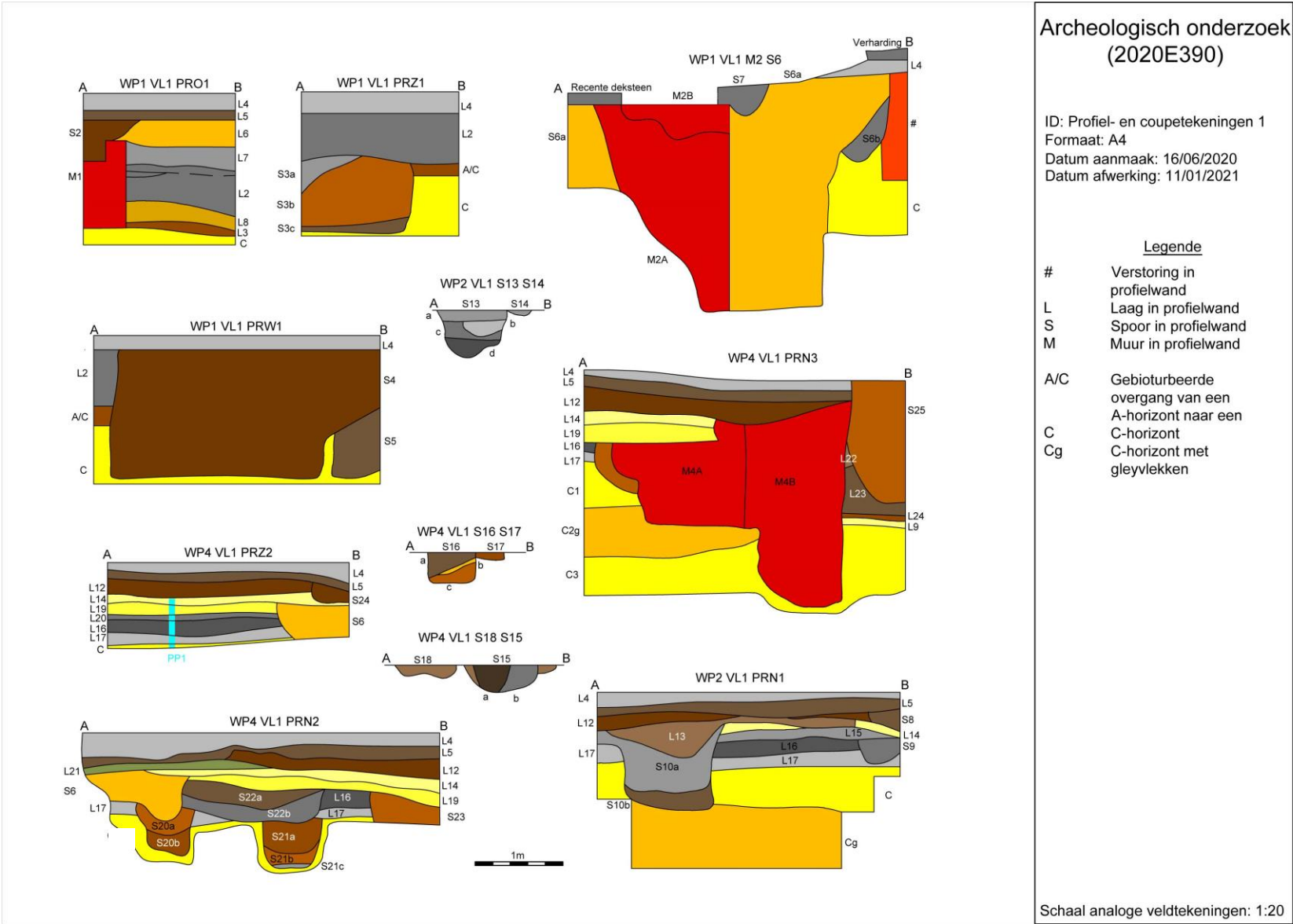
¹⁰ Van Remoorter 2021, 82

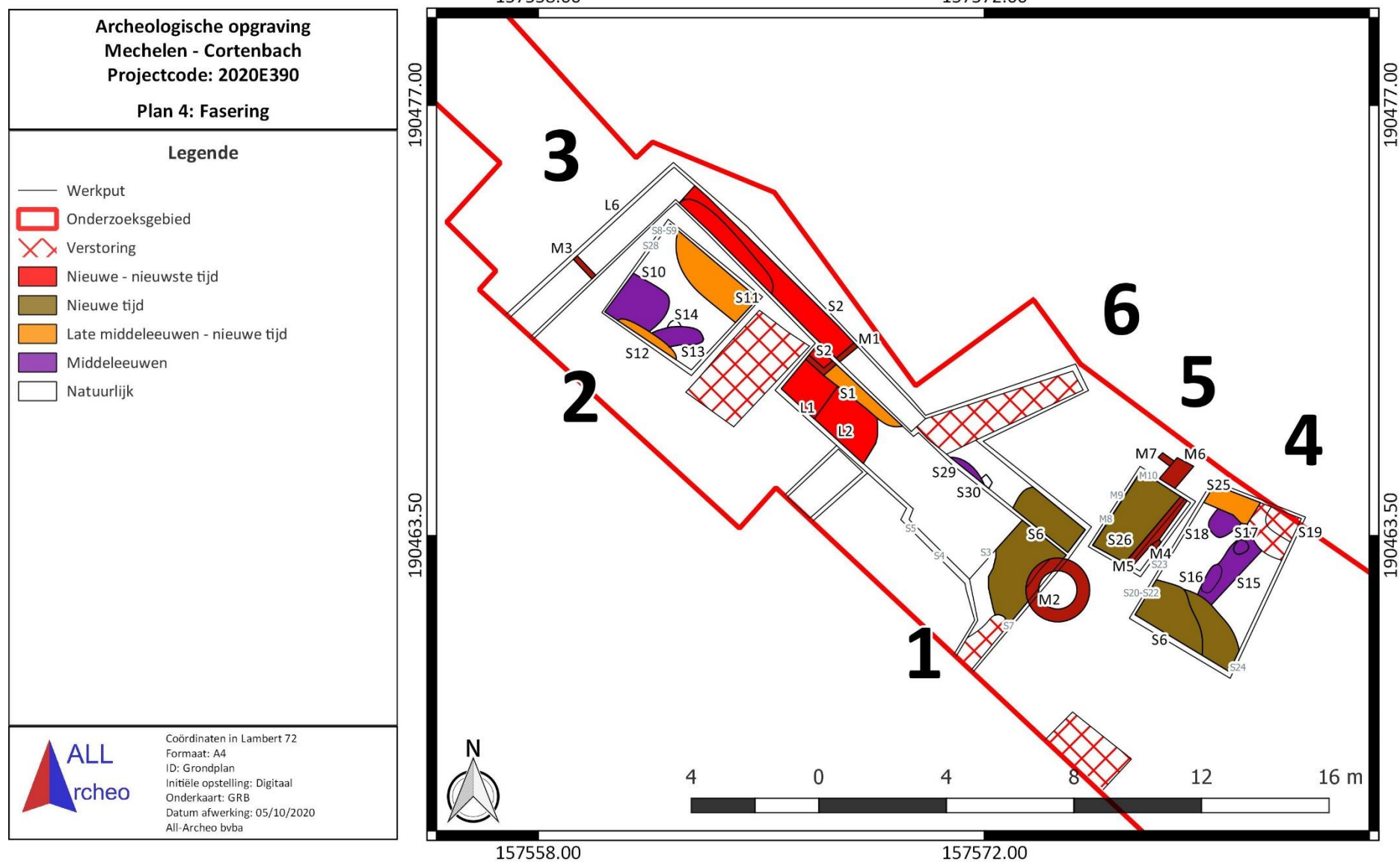
Figuur 15: Bodemopbouw ter hoogte van werkput 5, profiel zuid 2

Figuur 16: Bodemopbouw ter hoogte van werkput 2, profiel noord 1 met interpretatie van de lagen

Figuur 17: Profiel- en coupetekeningen

Figuur 18: Faseringsplan

2.4.6 Assessment van sporen

De site kent een complexe verticale stratigrafie. De aangetroffen sporen worden besproken per functionele categorie.

Door de aard van de werken en de toegepaste onderzoeksstrategie hebben we een heel erg versnipperd beeld van de archeologisch resten aanwezig binnen het onderzoeksgebied. De resultaten van het bureauonderzoek kunnen echter wel deels bevestigd en bijgesteld worden. In de onderzochte zones werden sporen van bewoning en/of activiteiten aangetroffen die op basis van vondstmateriaal minstens teruggaan tot de 14de eeuw. Sommige sporen zijn vermoedelijk van grotere ouderdom en gaan mogelijk terug tot de 12de-13de eeuw. Verder werden ook enkele bakstenen erfstructuren vastgesteld die vermoedelijk in verband te brengen zijn met het 16de-eeuwse Hof van Cortenbach. Op deze erfstructuren en de resten van een kelder na werden echter amper andere muurresten aangetroffen die een aanwijzing vormen dat de hele zone was volgebouwd sinds de 15de eeuw. Het lijkt er eerder op dat het sinds deze periode altijd al als binnentuin/-hof in gebruik was en onbebouwd is gebleven.

Tijdens het onderzoek werden 30 sporen geregistreerd, 24 lagen en 10 muurresten (Figuur 9). De aanwezige sporen omvatten hoofdzakelijk kuilen. Een aantal van deze kuilen bevatte een puinrijke vulling. We noemen ze daarom puinkuilen. Verder werd nog de aanlegkuil van een waterput geregistreerd, evenals een beervulling, een uitbraakspoor, een mogelijk restant van een greppel, natuurlijke sporen en een verstoring. De aangetroffen muurresten omvatten een keldermuur, een waterput, een beerput en enkele vermoedelijke funderingsresten.

Op ca. 80 cm onder het maaiveld (of ca. 9,21 m TAW) werden in werkput 1 muurresten aangetroffen, waardoor op deze diepte een eerste vlak werd aangelegd. Aan het vlak werden verder hoofdzakelijk ophogingslagen vastgesteld. Een tweede vlak werd aangelegd in de bovenzijde van een ander ophogingspakket, maar dit werd naderhand als een niet relevant niveau beschouwd. Vervolgens werd een laatste vlak aangelegd in de bovenzijde van de moederbodem, die hier op ca. 1,70 m onder het maaiveld werd vastgesteld (of ca. 8,28 m TAW). Waar geen muurresten aanwezig waren, werd telkens slechts één niveau geregistreerd en dit in de C-horizont op ca. 70 tot 1,50 m onder het maaiveld (of ca. 8,51 m TAW). Het vlak werd plaatselijk te diep aangelegd. In zowel profiel zuid 1 als profiel west 1 werd de bovenzijde van de C-horizont geregistreerd op een diepte van ca. 1 m onder het maaiveld (of ca. 9,00 m TAW). Bij het registreren van de profielen bleken er plaatselijk enkele grote kuilen doorsneden te zijn die zich niet duidelijk aftekenden in het vlak, waardoor ze niet herkend werden. Ze werden in de beperkte opengelegde oppervlakte geïnterpreteerd als dezelfde ophogingspakketten die in de noordwestelijke zone van werkput 1 werden vastgesteld.

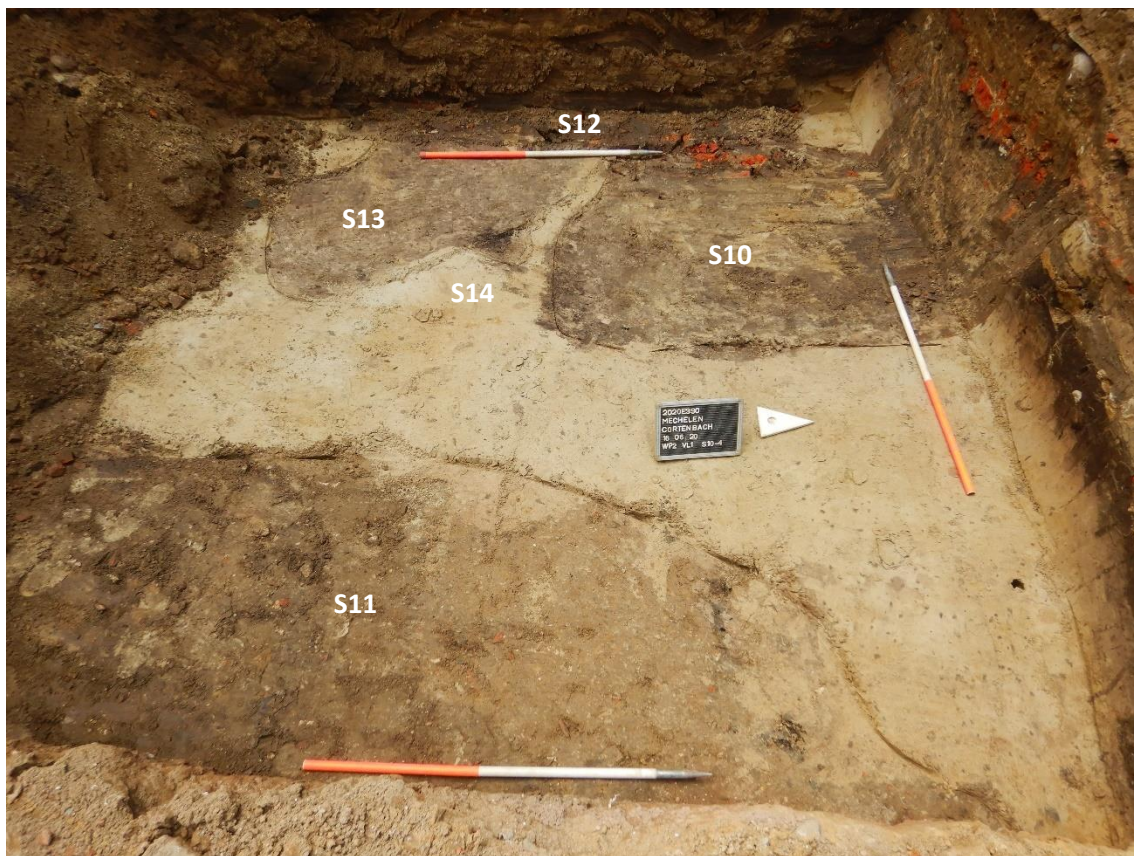
2.4.6.1 Sporen

2.4.6.1.1 Kuilen

Op het terrein werden verschillende kuilen geregistreerd. Wanneer de kuilen een puinrijke vulling kennen, noemen we ze puinkuilen. S3, S4, S5, S8, S10, S11, S12, S24 en S25 zijn kuilen die aanvangen onder de eerder beschreven ophogingslagen en door de nivelleringslagen en begraven ploeglaag snijden. Vondstmateriaal uit S11, bestaande uit een scherf gedraaid grijs en rood geglazuurd aardewerk, duidt op een algemene datering in de late middeleeuwen tot de nieuwe tijd.

In kuil S10 werd onderaan een beerlaag (laag b) vastgesteld. Dit was de meest vondstrijke context die werd aangetroffen. Op het terrein werden in totaal 19 fragmenten gedraaid grijs aardewerk en 15 fragmenten rood geglazuurd aardewerk ingezameld uit het spoor. Na het uitzeven van de genomen bulkstalen werden nog eens 16 fragmenten grijs aardewerk en zes fragmenten rood geglazuurd aardewerk geteld. Verder waren nog een kippenbotje, een brokje verbrande leem en drie

tegelfragmenten aanwezig. Op basis van de aanwezige randtypes en vormelementen binnen het gedraaid grijs aardewerk werd een datering in de 14de eeuw bekomen voor de kuil.

Figuur 19: Zicht op kuilen en puinkuilen S10, S11, S12, S13 en S14, werkput 2

Figuur 20: Coupe op S10 links in PRN1

De precieze functie van deze (puin)kuilen is niet meteen duidelijk. Een aantal (S3, S4, S5, S11, S12 en S25) kent een bewaarde diepte die varieert tussen ca. 80 en 134 cm. De omvang van de kuilen duidt mogelijk op een functie als (zand)winningskuil.

De overige kuilen zijn van kleinere omvang. Een deel ervan (S7, S13, S16-S18, S20, S21 en S29) kan gegroepeerd worden op basis van een gelijkaardige vulling. Het betreft een vulling met een (donker)grijze tot bruine kleur en met grijze tot gele vlekken. S13 bevatte in laag a een wandfragment gedraaid grijs aardewerk en een wandfragment Maaslands wit geglaazuurd aardewerk (zgn. Andenne). Laag c leverde nog een versinterde baksteen op. Op basis van het vondstmateriaal dateren we het spoor in de late middeleeuwen. S18 bevatte slechts een gecorrodeerd fragment ijzer, wat geen precieze datering van het spoor toelaat.

Stratigrafisch situeren de sporen zich onder de Apb-horizont die doorsneden wordt door de 14de-eeuwse kuil S10. Bijgevolg zijn de sporen ouder en dateren ze mogelijk al in de 12de of 13de eeuw. Een andere mogelijkheid is dat het om sporen uit de ijzertijd gaat. Op de naastliggende opgraving uit 2018 werden namelijk sporen uit de ijzertijd aangetroffen.¹¹ Wij vonden echter nergens duidelijke aanwijzingen die een pre-middeleeuwse datering kunnen staven.

Figuur 21: Zicht op sporen, werkput 4 waaronder kuilen S16 t.e.m. 18, mogelijke greppel S15 en verstoring S19

¹¹ Van Remoorter 2021, 52-54

Figuur 22: Coupe van S13 en S14

2.4.6.1.2 Mogelijke greppel

S15 is een langwerpige spoor met een bruine vulling die grijze vlekken vertoont (Figuur 21). Verder bevat de vulling van het spoor ook nog houtskool. Vondstmateriaal bestaat uit twee fragmenten verbrand aardewerk en een fragment verbrand dierlijk bot. Omwille van het langwerpige verloop van het spoor, wordt het als een greppel geïnterpreteerd. Er blijft echter enige onzekerheid over de interpretatie omwille van het beperkte ruimtelijke inzicht, waardoor het verder verloop van het spoor niet gekend is. Ook de precieze datering van het spoor is onzeker. De aard van de vulling sluit erg aan bij die van de kuilen S16 t.e.m. S18 die in dezelfde werkput werden vastgesteld. Op basis daarvan zijn ze vermoedelijk aan dezelfde periode toe te schrijven.

Figuur 23: Coupe van S15 (links) en S16 (rechts), werkput 4

2.4.6.1.3 Natuurlijke sporen

Drie sporen worden als natuurlijk beschouwd. Het gaat om S14 in werkput 2 en S29 en S30 in werkput 6. Mogelijk betrof het paalsporen, maar S14 werd gecoupeerd (Figuur 24) en bleek natuurlijk.

Figuur 24: Coupe van S14, werkput 2

Figuur 25: Zicht op S29 (onderaan) en S30 (bovenaan)

2.4.6.1.4 Verstoring

Tot slot wordt S19 in werkput 4 als verstoring beschouwd. Het kan in verband gebracht worden met de recente werkzaamheden op het terrein.

Figuur 26: Verstoring S19

2.4.6.2 Muurresten

2.4.6.2.1 Kelder

In de noordwestelijke zone van werkput 1 werden de resten van een muur aangetroffen, die een kelderruimte met een puinrijke vulling afbakt (Figuur 27). M1 is opgebouwd uit bakstenen van 17,5 x 8,5 x 5,5 cm groot en is gemetst met een vrij zachte, zandige kalkmortel. De keldermuur vangt aan onder enkele puinrijke ophogingspakketten en reikt tot ca. 1,70 m onder het maaiveld. M1 werd in de aangrenzende werkput 3 vastgesteld. Bij de graafwerken voor de plaatsing van een infiltratieput net ten noordwesten kon het verdere verloop ervan nog gevolgd worden. Ter hoogte van werkput 2 werden echter geen muurresten meer aangetroffen. Mogelijk liep de kelder hier niet verder door en had de ruimte slechts beperkte afmetingen. Anderzijds lijkt de puinrijke vulling ervan in werkput 3 nog verder door te lopen en werd de keldermuur vermoedelijk verstoord door S11.

De vulling (S2) is donkerbruin gevlekt en bevatte vrij veel brokken en brokjes baksteen. Andere vondsten werden niet aangetroffen in S2. Zowel het gebrek aan vondstmateriaal uit de puinvulling als het gebrek aan aanwijzingen op historisch kaartmateriaal maken het moeilijk om de structuur te dateren. Op basis van de relatief kleine baksteengrootte valt de kelder alleszins niet in verband te brengen met het 16de-eeuwse Hof van Cortenbach en situeert de bouw en het gebruik ervan zich in een jongere periode. Op nauwkeurige historische kaarten waarover we beschikken vanaf de 19de eeuw is geen bebouwing gesitueerd ter hoogte van de muurresten. Bijgevolg vermoeden we voor de aanleg van de kelder een datering in de 17de of 18de eeuw.

Figuur 27: Zicht op de kelder M1 met de puinrijke vulling S2

2.4.6.2.2 Waterput

M2 is een ronde waterput met een buitendiameter van ca. 1,60 m. De waterput is opgebouwd uit bakstenen van 20 x 10 x 4 cm en is gemetst met een vrij harde, zandige kalkmortel (Figuur 28). In de bakstenen muur werd een blok natuursteen van 20 x (b?) x 8 cm ingewerkt. Binnenin de structuur werd op ca. 3,10 m onder het maaiveld water vastgesteld. Op ca. 4,25 m onder het maaiveld werd op de bovenzijde van de vulling gestoten. De volledige bewaarde diepte van de structuur kon niet achterhaald worden.

In werkputten 1, 3 en 4 werden resten van de aanlegkuil aangetroffen. De vulling van S6 beschikt over een donkergele kleur met donkergrijze vlekken. De volledig omvang van het spoor kon niet gevat worden tijdens het onderzoek. Het spoor leverde geen vondstmateriaal op. De baksteengrootte doet vermoeden dat de structuur is terug te brengen tot de periode van het 16de-eeuwse Hof van Cortenbach.

De waterput werd in een jongere periode bovenaan voorzien van een herstelling (M2B). De herstelling is uitgevoerd in bakstenen van 16,5 x 8 x 3,5 cm, maar wel met een gelijkaardige mortel als diegene die gebruikt is voor de rest van de waterput. Er werd pleister aangebracht op de herstelling.

Figuur 28: Coupe op waterput M2 (links) en de aanlegkuil S6 (rechts)

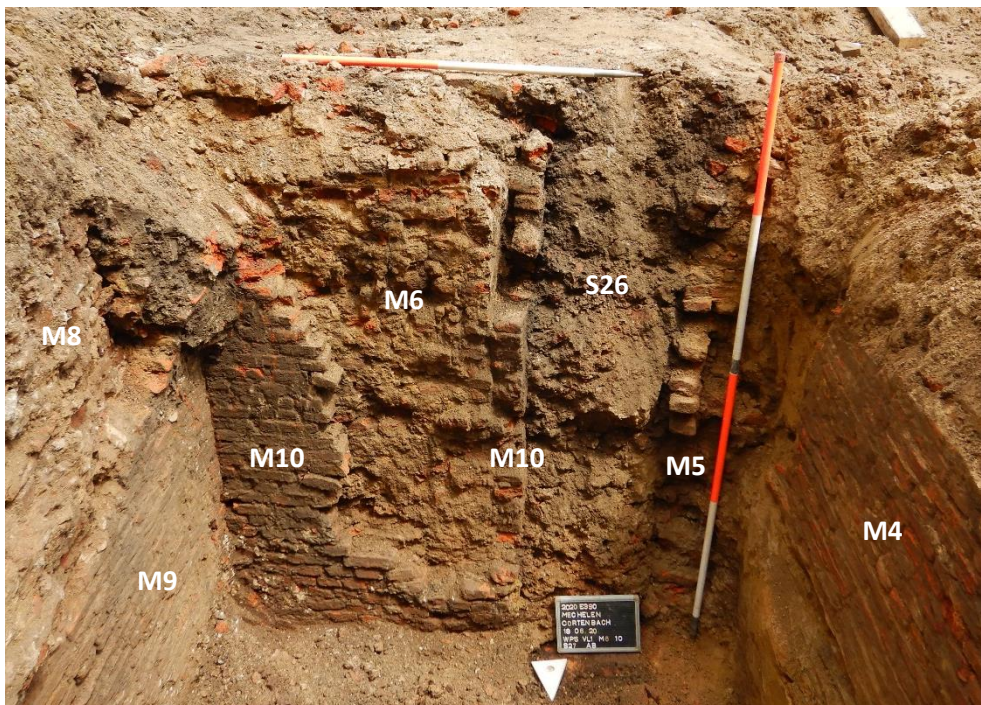
2.4.6.2.3 Beerput

In werkput 5 kwam op ca. 1,20 m onder het maaiveld de oostelijke muur (M5) van een structuur vrij te liggen die als beerput geïnterpreteerd wordt (Figuur 29). Bij het verder verdiepen kwamen in de wanden van de werkput ook de westelijke en noordelijke muren (respectievelijk M9 en M10) van de structuur aan het licht. De muren zijn opgebouwd uit bakstenen van ca. 20 x 10 x 4 cm groot en werden gemetst met een vrij zachte, zandige kalkmortel. Op basis van het baksteenformaat vermoeden we voor de structuur een relatie met het Hof van Cortenbach. Vermoedelijk is de structuur op basis van

het baksteenformaat in de 16de eeuw te dateren. Daarvoor baseren we ons op de baksteenformaten en daaraan gekoppelde dateringen van de naastliggende opgraving uit 2018.¹²

Figuur 29: Overzicht vlak 1, werkput 5 met oostelijke muur M5 en puinvulling S26a

Figuur 30: Beerput M5/M8/M10 met vermoedelijk storkoker met puinvulling (S26a) in de noordelijke wand, werkput 5

¹² Van Remoorter 2021, 155

De noordelijke wand van de structuur (M10 en M6) blijkt niet aan te sluiten op de oostelijke wand (M5). Mogelijk bevond zich hier een stortkoker (Figuur 30).

Binnenin de structuur werd een puinrijke vulling aangetroffen (S26a). Op ca. 2,00 m onder het maaiveld gaat deze puinrijke vulling over in een beervulling (S26b). S26b is donker bruingrijs gevlekt en bevat baksteen en houtskool. De laag is slechts ondiep bewaard (ca. 10 à 15 cm dik). Dit wijst erop dat de beerput grotendeels was leeggemaakt voordat ze in onbruik raakte en werd volgestort met steenpuin. De westelijke wand van de beerput werd later ook deels verstoord door M8.

Er werden bulkstalen ingezameld van S26b. De context leverde na het nat uitzeven van de stalen enkele scherven op. Het betreft vijf wandfragmenten rood geglazuurd aardewerk. Ze zijn te dateren in de periode van de late middeleeuwen tot de nieuwe tijd.

De onveilige werkomstandigheden lieten niet toe om de beerput in alle nauwkeurigheid te kunnen registreren. Desondanks kan wel een inschatting gemaakt worden van de bewaarde diepte van de structuur, zijnde tot op ca. 2,10 à 2,20 m onder het maaiveld.

2.4.6.2.4 Overige muurresten

Er werden nog enkele andere muurresten en een uitbraakspoor (S28) geregistreerd binnen het onderzoeksgebied. Het betreft vermoedelijk in hoofdzaak funderingsresten. Doordat de loop van de muren niet gevolgd kon worden en de relaties tussen het muurwerk niet altijd even duidelijk zijn als gevolg van het beperkte ruimtelijke inzicht blijft het gissen naar de precieze samenhang ervan. Het grote baksteenformaat dat grotendeels gelijkaardig is als de muurresten die we relateren aan het Hof van Cortenbach, doet ons ook voor deze muurresten een datering omstreeks de 16de eeuw vermoeden, behalve voor M8. Het gebruik van een zeer harde cementmortel laat toe deze muur te dateren in de nieuwste tijd.

Figuur 31: Zicht op M4

2.4.7 Assessment van het onderzochte gebied

Na uitvoering van de voorgaande stappen kunnen de onderzoeksvragen beantwoord worden.

Bodem en paleolandschap (indien de natuurlijke bodem bereikt wordt):

- Op welke hoogte bevindt zich de natuurlijke bodem?
 - o De C-horizont werd op het terrein vastgesteld op een diepte die varieert van 70 cm tot 1,50 m. Plaatselijk liep dit verder op tot 1,70 m.
- Hoeveel verschillende lagen zijn er te onderscheiden (stratigrafie)? Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem (beschrijving + duiding, welke processen zijn hiervoor verantwoordelijk)?
 - o Over het algemeen vangt de bodemopbouw aan met de aanwezigheid van drie puinlagen. Daaronder werden twee nivelleringslagen vastgesteld. Die bevonden zich op een begraven ploeglaag. Onder de begraven ploeglaag was een gebioturbeerde overgangslaag aanwezig die tot slot overgaat in de C-horizont.
 - o Het geeft aan dat het terrein in het verleden dienst deed als tuinzone, later genivelleerd werd waarbij het terrein licht opgehoogd werd en nog later sterker opgehoogd werd door het aanbrengen van puinlagen.
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
 - o Het terrein blijkt in het verleden vooral opgehoogd, maar niet afgegraven. Daardoor is het bodemarchief goed bewaard. Wel kan het zijn dat oudere oorspronkelijke natuurlijke aardkundige eenheden op het terrein in het verleden in de begraven ploeglaag opgenomen zijn door landbouwactiviteiten.
- Wat is de datering en samenstelling van de aangetroffen lagen?
 - o We konden vaststellen dat de begraven ploeglaag doorsneden wordt door een kuil (S10) die we in de 14de eeuw dateren. Dit betekent dat de ploeglaag minstens teruggaat tot de 14de eeuw of zelfs ouder is. De lagen erboven dateren uit de late middeleeuwen, de nieuwe tijd en de jongste lagen bovenaan dateren uit de nieuwste tijd.
- Wat is de relatie tussen de bodem, de landschappelijke context en de archeologische sporen?
 - o Het onderzoeksgebied is gesitueerd op de hoger gelegen, zuidelijke oever van de Dijle.¹³ Kenmerkend hiervoor is het feit dat de aanwezige begraven ploeglaag en de C-horizont op eerder geringe diepte onder het maaiveld aangetroffen worden. Verder is ook het voorkomen van verschillende kuilen die we als winningskuilen interpreteren, hier aan gerelateerd.
- Wat was de paleolandschappelijke context van het onderzoeksterrein voor het ontstaan van een pre-stedelijke bewoningskern en het ontstaan van de stad Mechelen?
 - o Hierover zijn op basis van het uitgevoerde onderzoek geen uitspraken te doen. We kunnen enkel vaststellen dat het onderzoeksgebied in het verleden topografisch gezien altijd al op een hoger gelegen zone in het landschap te situeren was.

¹³ Van Speybroek 2019, 11

- Zijn er aanwijzingen voor de impact van de ligging van het terrein op de ontwikkeling van het landschap en de bodem en op de relatie tussen de mens en dit landschap (type landgebruik, inrichting van het landschap, ...)?
 - o Gezien de hoger gelegen ligging van het onderzoeksgebied en zijn omgeving langs de Dijle is het niet te verwonderen dat de aangetroffen sporen binnen het onderzoeksgebied reeds teruggaan tot de 12de of 13de eeuw. Het was immers een gunstige landschappelijke ligging voor menselijke activiteiten. De oudste sporen die we aantreffen, zijn kuilen. Een deel daarvan is zeker te interpreteren als winningskuilen. Hun voorkomen binnen het onderzoeksgebied kan het gevolg zijn van het feit dat zand op een relatief geringe diepte onder het maaiveld te vinden was.

Sporen en structuren:

- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, wat is de aard van deze sporen? Geef een beknopte omschrijving. Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
 - o Op het terrein werden verschillende sporen en muurresten aangetroffen. De sporen bestaan hoofdzakelijk uit kuilen. Mogelijk betreft het winningskuilen die later opgevuld werden, al dan niet met puin. Verder werden ook een mogelijke greppel, natuurlijke sporen en een verstoring vastgesteld.
 - o De muurresten zijn te interpreteren als een kelder, een waterput, een beerput en overige funderingsmuren.
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen? Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?
 - o De bewaringstoestand van de aanwezige sporen is goed. De oudste sporen kwamen aan het licht onder de begraven ploeglaag. We vermoeden hiervoor een datering in de 12de of 13de eeuw. Dit wordt gevolgd door een fase van laatmiddeleeuwse kuilen die de begraven ploeglaag doorsnijden. In de 16de eeuw verschijnen muurresten die we relateren aan het hof van Cortenbach, zoals funderingsmuren, een waterput en een beerput.
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
 - o De sporen maken deel uit van structuren zoals een kelder, een waterput en een beerput. Voor het overige was het ruimtelijk inzicht te beperkt om meer structuren te kunnen herkennen. De vastgestelde structuren zijn voornamelijk te relateren aan het gebruik van het terrein als achtererf.
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
 - o De aangetroffen sporen behoren tot verschillende periodes. De oudste sporen dateren vermoedelijk uit de 12de tot 13de eeuw. Dit wordt gevolgd door een fase uit de 14de tot 15de eeuw. Een volgende activiteitenfase dateert uit de 16de eeuw en is gerelateerd aan het Hof van Cortenbach. Ook in de 17de en 18de eeuw is er sprake van activiteiten, wat tot uiting komt in de aanleg van een kelder. De jongste activiteitenfase is toe te schrijven aan de nieuwste tijd.
- Hoe diep liggen de sporen ten opzichte van het huidige maaiveld en ten opzichte van elkaar indien verschillende fases onderscheiden kunnen worden?
 - o Er werden muurresten vastgesteld die ondiep onder het huidige maaiveld aanvingen. Het diepst liggende niveau waarop sporen herkend werden, is het niveau van de C-horizont dat over het algemeen varieert tussen 70 cm en 1,50 m diepte.

- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
 - o Tijdens het onderzoek werd een deel van een ruimere waardevolle archeologische vindplaats vastgesteld en onderzocht. Het is duidelijk uit het onderzoek dat de vindplaats zich nog uitstrekt in alle richtingen buiten de onderzochte zones.
 - o De aangetroffen waardevolle archeologische sporen dateren uit de late middeleeuwen en de nieuwe tijd.
 - o De aangetroffen resten zijn te relateren aan de winning van grondstoffen enerzijds, vertegenwoordigd door verschillende kuilen, en aan bebouwing anderzijds. Het gaat voornamelijk om typische structuren die te relateren zijn aan een achtererf zoals een waterput en een beerput.
- Wat is de vastgestelde bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
 - o Alle aangetroffen resten bleken een goede bewaring te kennen. Dit komt omdat het terrein in het verleden verschillende ophogingsfasen kende.
- Hoe staan de sporen in verband met het aanwezige bouwkundig erfgoed (Hof van Cortenbach)?
 - o Een aantal muurresten is op basis van het baksteenformaat vermoedelijk in verband te brengen met het Hof van Cortenbach. Het betreft dan met name een waterput en een beerput. Ook enkele flarden van funderingsmuren lijken te relateren aan de fase van het Hof van Cortenbach. Door het fragmentarische inzicht dat we hebben door de aard van het onderzoek (m.n. een werfbegeleiding) is het niet mogelijk om hier verder uitspraken over te doen.
- Zijn de sporen in verband te brengen met de reeds uitgevoerde opgraving Hof van Cortenbach? Zo ja, hoe?
 - o Door de aanwezigheid van verschillende verstoringen ter hoogte van het onderzoeksgebied, maar ook in de aangrenzende opgraving uit 2018, door het informatieverlies als gevolg van werken die uitgevoerd zijn zonder archeologische begeleiding en omdat de onderzoekszone slechts gedeeltelijk grenst aan de onderzochte zone uit 2018 bleek het niet mogelijk sporen of structuren rechtstreeks in verband te brengen met de reeds uitgevoerde opgraving van het Hof van Cortenbach in 2018.
- Kan de kennis over de algemene chronologie van de bewoning en functies van de erven aan de hand van de onderzoeksresultaten bepaald worden?
 - o Sporen van bebouwing op het terrein zijn te dateren vanaf de 16de eeuw en zijn in verband te brengen met het hof van Cortenbach. Ook in de 17de-18de eeuw zien we resten gerelateerd aan bebouwing onder de vorm van een kelder. Alle aangetroffen muurresten zijn in verband te brengen met bebouwing.
- Kan er op basis van het sporenbestand een chronologische opdeling gemaakt worden in meerdere periodes?
 - o Ja, zie hogere onderzoeksvragen.
- Zijn er sporen van de oudste bewoning (7de-8ste eeuw) van pre-stedelijk Mechelen?
 - o De oudste sporen die we aantreffen dateren vermoedelijk uit de 12de of 13de eeuw.

- Zijn er sporen van het gebruik van de binnenhof aangetroffen? Zo ja, uit welke periode en in hoeverre kunnen er uitspraken gedaan worden met betrekking tot de bewoners van het Hof van Cortenbach?
 - Er zijn inderdaad sporen van het gebruik van de binnenhof aangetroffen. Het betreft structuren die te interpreteren zijn als een waterput en een beerput. Het aangetroffen huisraad betreft standaard vormen en materialen.
- Zijn er sporen voor het bewijs van gebruik van de binnenhof die geen betrekking hebben tot de bewoners van het Hof van Cortenbach? Zo ja, uit welke periode en welke?
 - Uit de late middeleeuwen dateren verschillende (puin)kuilen. We interpreteren ze als winningskuilen. Het is niet mogelijk om de kuilen rechtstreeks in verband te brengen met het Hof van Cortenbach.
 - Uit de 17de-18de eeuw dateert de aanleg van een kelder. Ook van deze structuur is niet duidelijk of ze in verband gebracht mag worden met het Hof van Cortenbach of niet.
- Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden? Wat is de omvang? Zijn er aanwijzingen voor interne organisatie?
 - Op het terrein werden slechts twee relevante niveaus onderscheiden waarop relevante archeologische resten geregistreerd werden. Een eerste niveau is te situeren ter hoogte van de bovenzijde van de muurresten. Een tweede niveau bevond zich ter hoogte van de bovenzijde van de C-horizont.
 - Er zijn geen aanwijzingen voor interne organisatie gevonden.

Vondsten:

- Tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren de vondsten? Wat is de vondstdichtheid? Wat is de conserveringsgraad?
 - Het aangetroffen vondstmateriaal omvat hoofdzakelijk aardewerk. Het wordt vertegenwoordigd door grijs aardewerk, rood geglazuurd aardewerk, Maaslands wit geglazuurd aardewerk en steengoed. De vormtypes zijn in verband te brengen met de bereiding van voedsel en een functie als tafelwaar. Verder is in beperktere mate bouw materiaal, dierlijk botmateriaal en metaal aanwezig.
 - De vondsten kennen een goede bewaringstoestand. Indien de vondsten in een stabiele omgeving bewaard worden, zijn geen bijkomende conserverende maatregelen nodig.
- Welke typologische ontwikkelingen maakte het aardewerk in de aangetroffen fasen? In hoeverre zijn (chrono)typologieën met betrekking tot aardewerk en andere materiaalcategorieën uit aangrenzende sites toepasbaar? Welke overeenkomsten en welke verschillen zijn er aanwijsbaar?
 - Het aangetroffen vondstmateriaal is erg gestandaardiseerd. We kunnen de aanwezige vormen koppelen aan typologieën die opgesteld zijn voor vondstmateriaal in de lage landen tijdens de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. Slechts voor enkele vormen kon een specifieke datering bekomen worden, meer bepaald in de 14de eeuw. Dit is onvoldoende om evoluties in het vondstmateriaal te kunnen aanduiden.

Aanbevelingen:

- Welke onderzoeken zijn in de toekomst nog mogelijk en wenselijk, op basis van het uitgevoerde assessment van het vondstenmateriaal?
 - o Zoals reeds gezegd is het aangetroffen vondstmateriaal erg gestandaardiseerd, waardoor bijkomend onderzoek in de toekomst niet meteen wenselijk is. Het is echter altijd mogelijk dat de vondsten relevant kunnen zijn in bredere, algemenere vraagstellingen in functie van syntheseonderzoek.
- Welke conserveringsmaatregelen moeten genomen worden om een goede bewaring en toekomstig onderzoek te garanderen?
 - o De vondsten en de meeste stalen kennen een goede bewaringstoestand. Indien de vondsten in een stabiele omgeving bewaard worden, zijn geen bijkomende conserverende maatregelen nodig.
 - o Enkel de pollenprofielen dienen in een gekoelde ruimte bewaard te worden om eventueel onderzoek in de toekomst nog mogelijk te maken.

3 Samenvatting

Binnen het onderzoeksgebied bleek een goed bewaard bodemarchief aanwezig doordat het terrein in het verleden opgehoogd werd. De oudste sporen dateren we mits enige voorzichtigheid in de 12de tot 13de eeuw. Het betreft kuilen die we als winningskuilen interpreteren. Dit wordt gevolgd door een jongere fase van winningskuilen, die te plaatsen is omstreeks de 14de eeuw.

Deze fase wordt gevolgd door de oudste muurresten binnen het onderzoeksgebied. Op basis van het grote baksteenformaat en de gebruikte mortel vermoeden we dat deze muurresten te relateren zijn aan het Hof van Cortenbach en omstreeks de 16de eeuw te dateren zijn. De aangetroffen structuren omvatten een waterput en een beerput. Ook de restanten van enkele funderingsmuren werden vastgesteld, maar het beperkte ruimtelijke inzicht dat we hebben als gevolg van de aard van het onderzoek, maakt dat we niet in staat zijn om hier meer uitspraken over te doen. In de 17de of 18de eeuw werd een kelder aangelegd binnen het onderzoeksgebied. Verder zijn er nog enkele sporen en verstoringen uit de nieuwste tijd geregistreerd.

De aangetroffen resten sluiten aan bij de verwachtingen die we op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek hadden voor het onderzoeksgebied. Ze geven duidelijk aan dat het grootste deel van het onderzoeksgebied lange tijd in gebruik was als binnentuin of -hof.

4 Bibliografie

4.1 Publicaties

De Groote, K., 2008: Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late middeleeuwen (10de-16de eeuw) Deel I, *Relicta Monografieën 1*, Brussel.

Van Remoorter, O., 2018: *Evaluatienota Archeologische opgraving Mechelen – Hof van Cortenbach*, Gent.

Van Remoorter, O., 2021: Archeologische opgraving Mechelen, Korenmarkt 27-29-Onze-Lieve-Vrouwestraat 22, project Hof van Cortenbach, Gent (BAAC Vlaanderen Rapport 1649).

Van Speybroeck, T., 2019a: *Archeologienota Mechelen Hof van Cortenbach. Verslag van resultaten*, Gent (BAAC Vlaanderen Rapport 1070).

Van Speybroeck, T., 2019b: *Archeologienota Mechelen Hof van Cortenbach. Programma van maatregelen*, Gent (BAAC Vlaanderen Rapport 1070).

4.2 Websites

Centrale Archeologische Inventaris (2020)
<https://cai.onroerenderfgoed.be>

Databank ondergrond Vlaanderen (2020)
<http://dov.vlaanderen.be>

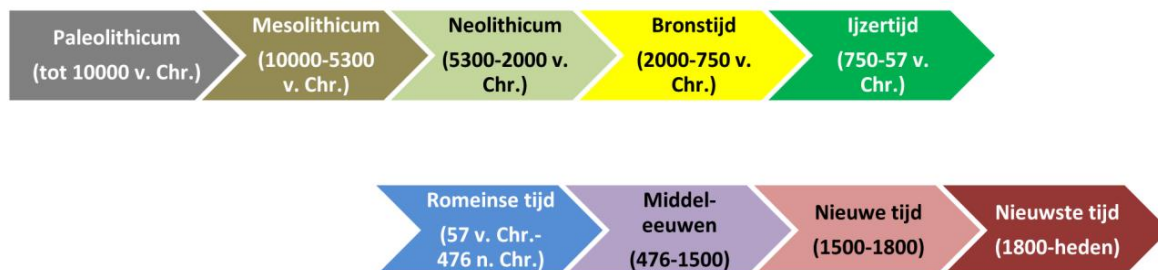
Geoportaal Onroerend Erfgoed (2020)
<https://geo.onroerenderfgoed.be/>

Geopunt Vlaanderen (2020)
<http://www.geopunt.be/>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2020)
<https://www.onderzoeksbalans.be>

5 Bijlagen

5.1 Archeologische periodes

5.2 Plannenlijst

Plannenlijst opgraving: projectcode 2020E390

Plan-nummer	Onderwerp/type	Aanmaak-schaal	Aanmaak-wijze	Datum
P1	Kadasterkaart	1:1	Digitaal	05/10/2020
P2	Topografische kaart	1:1	Digitaal	05/10/2020
P3	Synthesekaart nodig geachte maatregelen	1:1	Digitaal	06/06/2019
P4	Werkputtenplan	1:1	Digitaal	05/10/2020
P5	Bodemprofielen en hoogtes	1:1	Digitaal	05/10/2020
P6	Allesporen- en alle vondstenkaart	1:1	Digitaal	05/10/2020
P7	Faseringskaart	1:1	Digitaal	06/10/2020

5.3 Fotolijst

Fotolijst opgraving: projectcode 2020E390

ID	Type	Werk-put	Sector/vak	Vlak	Spoor/ profiel/ vondst	Begin/einde	Vervaardiging	Datum
F1	Vondstfoto	/	/	/	V10		Digitaal	02/07/2020
F2	Vondstfoto	/	/	/	V10		Digitaal	02/07/2020
F3	Vondstfoto	/	/	/	V05-09		Digitaal	02/07/2020
F4	Vondstfoto	/	/	/	V01-04		Digitaal	02/07/2020
F5	Profielfoto	4	/	1	PRZ2	AB	Digitaal	17/06/2020
F6	Profielfoto	2	/	1	PRN1	AB	Digitaal	16/06/2020
F7	Overzichtsfoto	2	/	1	S10-14		Digitaal	16/06/2020
F8	Profielfoto	2	/	1	PRN1	AB	Digitaal	16/06/2020
F9	Overzichtsfoto	4	/	1	S15-19		Digitaal	17/06/2020
F10	Coupefoto	2	/	1	S13-14	AB	Digitaal	16/06/2020
F11	Coupefoto	4	/	1	S15-16	AB	Digitaal	17/06/2020
F12	Coupefoto	2	/	1	S14	AB	Digitaal	16/06/2020
F13	Spoorfoto	6	/	1	S29-30		Digitaal	19/06/2020
F14	Spoorfoto	4	/	1	S19		Digitaal	17/06/2020
F15	Profielfoto	1	/	1	PRO1	AB	Digitaal	27/05/2020
F16	Coupefoto	1	/	1	M2, S6	AB	Digitaal	28/05/2020
F17	Spoorfoto	5	/	1	S26, M4-5		Digitaal	18/06/2020
F18	Coupefoto	5	/	1	M5, M8, M10		Digitaal	18/06/2020
F19	Coupefoto	5	/	1	M4	AB	Digitaal	18/06/2020

5.4 Tekeningenlijst

Tekeningenlijst opgraving: projectcode 2020E390

ID	Type	Onderwerp	Aanmaak-schaal	Aanmaak-wijze	Datum
T1	Vondsttekening	V10, V04, V11, V01	1:1	Digitaal	02/01/2021
T2	Profiel- en coupetekeningen	PRO1, PRZ1, PRW1, PRZ2, M2 en S6, PRN3, S13-14, S16-17, S18 en S15, PRN2, PRN1	1:1	Digitaal	11/01/2021

5.5 Dagrapporten

Dagrapporten opgraving: projectcode 2020E390

Datum: 02/12/2019

Vergadering in het Huis van de Mechelaar voor afstemming van de werken en de aanvang van de archeologische begeleiding. Startdatum werd bepaald rond begin maart.

Datum 23/01/2020 – 12/03/2020

Mailverkeer met betrekking tot de startdatum van de werken. Deze wordt met 1 maand opgeschoven naar begin april. Vervolgens start bevestigd 6 april 2020. Archeologische begeleiding pas nodig in de week van 14 en 20 april.

Datum: 26/05/2020

Werkzaamheden: Werfbegeleiding

Interpretaties: We werden kort in de namiddag op de hoogte gesteld dat de werken op het plein van Cortenbach reeds van start waren gegaan. We hebben hoogte genomen van de situatie. De verharding werd reeds uitgebroken, de verdieping voor de trap was al verwezenlijkt en in de noordelijke zone van het onderzoeksgebied was een put uitgegraven voor leidingen. Er konden foto's genomen worden van de put, maar de grond was te instabiel en liet niet toe om een profiel te registreren. In één van de wanden kwam een muur van een kelderruimte aan het licht.

Extern advies: Alde Verhaert werd op de hoogte gebracht van de situatie.

Externe condities: n.v.t.

Aanwezig personeel: Liesbeth Coremans (veldwerkleider), Rani Reusens (assistent-archeoloog)

Datum: 27/05/2020

Werkzaamheden: Werfbegeleiding

Interpretaties: Er werd gestart met de aanleg van een verbindingssleuf tussen de uitgegraven put in de noordelijke zone en een reeds bestaande waterput centraal binnen het onderzoeksgebied. De sleuf wordt per stuk ca. 2 m uitgegraven tot een diepte van 3 m diep. Een eerste vlak werd aangelegd ter hoogte van een opgehoogd pakket waarin nog net de hoek van de kelderruimte kon worden geregistreerd. Ook werd een spoor in de wand vastgesteld. Vervolgens werd verdiept naar een tweede vlak. Het bevindt zich ter hoogte van een ophogingspakket waarin verder geen sporen werden aangetroffen. Aan de oostkant van de sleuf werd een profiel geregistreerd. Het lijkt hoofdzakelijk om ophogingslagen te gaan. Gebrek aan vondstmateriaal bemoeilijkt een datering van de lagen. Er werd met een smalle bak verder verdiept tot in de moederbodem. Deze werd aangetroffen op een diepte van ca. 1,70 m onder het maaiveld. In de moederbodem werd een derde vlak geregistreerd, maar door instabiliteit slechts vanaf de bovenzijde van de werkput. Voorlopig werden slechts twee relevante archeologische niveaus vastgesteld, nl.: de bovenzijde van de muurresten en de bovenzijde van de C-horizont.

Extern advies: n.v.t.

Externe condities: n.v.t.

Aanwezig personeel: Liesbeth Coremans (veldwerkleider), Rani Reusens (assistent-archeoloog)

Datum: 28/05/2020

Werkzaamheden: Werfbegeleiding

Interpretaties: De sleuf werd verder uitgegraven tot aan de aanwezige waterput. Dit gebeurde in drie fasen. Bij de eerste verdieping werden opnieuw twee vlakken geregistreerd. Het eerste bevond zich ter hoogte van ene ophogingspakket. Het tweede vlak werd aangelegd in de bovenzijde van de C-horizont. Er werd nog een klein stukje van S1 geregistreerd. Het is nu duidelijk dat het deel uitmaakt van het ophogingspakket. Aangezien de lagenopbouw vergelijkbaar is met de eerste verdieping werd geen profiel geregistreerd. Wel werd in de wand aandacht gegeven aan vondstmateriaal. Dit werd echter niet aangetroffen. Bij de volgende zone werd laagsgewijs verdiept tot op de C-horizont. In het vlak konden bij het verdiepen geen sporen herkend worden en het werd niet zinvol geacht een eerste vlak in het ophogingspakket aan te leggen. Aan het zuidelijke einde van deze zone werd echter opgemerkt dat de C-horizont zich een stuk hoger bevindt. De moederbodem werd er vast gesteld op ca. 80 cm onder het maaiveld. Er werd een zuidelijk en oostelijk profiel opgetekend, waarin duidelijk werd dat zich doorheen en net onder de bovenste opgebrachte pakketten puinkuilen bevinden. Door gebrek aan vondstmateriaal zijn ze niet te dateren. Vervolgens werd de laatste zone tegen de waterput aan uitgegraven. De insteek kon in het vlak en in doorsnede gedeeltelijk geregistreerd worden. De totale diepte van de waterput kon aan de buitenzijde niet vastgesteld worden, omdat de verstoring van de werken niet zo diep reikte. De structuur werd geregistreerd tot op ca. 2,45 m onder het maaiveld. Aan de binnenzijde werd een diepte van ca. 4,25 m gemeten.

Extern advies: n.v.t.

Externe condities: n.v.t.

Aanwezig personeel: Liesbeth Coremans (veldwerkleider), Rani Reusens (assistent-archeoloog)

Datum: 16/06/2020

Werkzaamheden: Werfbegeleiding

Interpretaties: Er werd 's morgens gecommuniceerd dat ze om 13u30 van start gingen met het uitgraven van een put. Bij aankomst was reeds tot ca. 80 cm uitgegraven. De noordzijde werd opgekuist en als profiel geregistreerd. Aan de hand van het profiel werd vastgesteld dat een archeologisch relevant niveau werd vergraven. Er werd nog ca. 10 cm gezakt waarbij de vaste moederbodem aan het licht kwam. Ter hoogte van dit niveau werden vijf sporen geregistreerd. Het betreft hoofdzakelijk kuilen. Twee sporen werden in het vlak werden gecoupeerd en uitgehaald. Een kuil kon bij het verdere verdiepen in het profiel geregistreerd worden. Aan de onderzijde werd een beerlaag vastgesteld. Hier werd bulk van ingezameld. De overige sporen konden door het vertrappen van de put niet verder onderzocht worden. Er werd vondstmateriaal ingezameld, waaronder handgevormd aardewerk, grijs aardewerk, rood geglaazuurd aardewerk en steengoed.

Extern advies: n.v.t.

Externe condities: n.v.t.

Aanwezig personeel: Liesbeth Coremans (veldwerkleider), Rani Reusens (assistent-archeoloog)

Datum: 17/06/2020

Werkzaamheden: Werfbegeleiding

Interpretaties: Er werden ca. 80 cm diepe sleuven gegraven voor de aanleg van leidingen. Het vlak werd geregistreerd. Er werd geen profiel geregistreerd omdat de opbouw sterk overeenkomt met de opbouw uit eerder geregistreerde profielen. Verder werd gestart met de aanleg van een put voor een sceptische container net ten oosten van de eerder geregistreerde waterput. Het vlak werd onmiddellijk

op de vaste aangelegd. Door communicatieproblemen met de kraanman kon geen tussenvlak aangelegd worden ter hoogte van een vermoedelijk laatmiddeleeuwse cultuurlaag. Er werden bij het verdiepen echter geen sporen herkend in de laag. Op de vaste konden de aanlegkuil van de waterput, drie verstoringen en een kuil, twee paalsporen en een vermoedelijke greppel worden geregistreerd. Deze laatste zijn te dateren in de middeleeuwen. De sporen werden gecoupeerd en uitgehaald. Vervolgens werden het noord- en zuidprofiel geregistreerd. In het zuidprofiel werd een pollenprofiel genomen van de vermoedelijk laatmiddeleeuwse laag.

Extern advies: n.v.t.

Externe condities: n.v.t.

Aanwezig personeel: Liesbeth Coremans (veldwerkleider), Rani Reusens (assistent-archeoloog)

Datum: 18/06/2020

Werkzaamheden: Werfbegeleiding

Interpretaties: De put voor de septische container was bij aankomst verder verdiept en uitgebreid. In het noordprofiel kwam een muur aan het licht. Het werd opnieuw opgekuist en geregistreerd. Net ten noorden werd een kleinere put gegraven voor de plaatsing van een vetvanger. Bij het verdiepen werd in eerste instantie een puinpakket vastgesteld. Een eerste niveau werd aangelegd ter hoogte van een oost-west georiënteerde muur. Ook de muur die in de vorige put werd geregistreerd, kwam opnieuw aan het licht. Ter hoogte van het vlak kwam ook de moederbodem reeds aan het licht. Het merendeel van de put werd echter nog steeds ingenomen door een puinpakket dat zich aan de noordzijde situeert. Na registratie van het vlak en de relevante wanden werd verder verdiept. Daarbij werd duidelijk dat in alle wanden muurwerk tevoorschijn kwam. In het vlak bleef tot op de betreffende diepte nog steeds het muurwerk aanwezig dat op het eerste niveau werd vastgesteld, waardoor duidelijk werd dat het om een structuur ging. Een tweede vlak werd aangelegd. Het vlak en de wanden werden in de mate van het mogelijke geregistreerd. Omwille van tijdsnood en veiligheidsredenen werden de wanden niet opgetekend. Op het tweede vlak werd een verandering vastgesteld. Het puinpakket liep te einde en een meer homogene laag werd vastgesteld. Opnieuw werd verdiept, waarbij al snel duidelijk werd dat het om een structuur met een rest beervulling ging. Er werd enkel een staal van de beervulling ingezameld, maar het werd niet veilig geacht om verdere registraties uit te voeren. De beervulling was slechts tot een 10 cm. dik en heel plaatselijk bewaard. Onder de beervulling werd de moederbodem vastgesteld.

Extern advies: n.v.t.

Externe condities: n.v.t.

Aanwezig personeel: Liesbeth Coremans (veldwerkleider), Rani Reusens (assistent-archeoloog)

Datum: 19/06/2020

Werkzaamheden: Werfbegeleiding

Interpretaties: Tenslotte werden de laatste verbindingen tussen de verschillende putten gegraven. Dit kon opnieuw niet onder begeleiding gebeuren, omdat het reeds gebeurd was bij aankomst. Wel was het mogelijk het vlak te registreren. Daarbij werden in de sleuven ophogingslagen en verstoringen van eerder vergraven zones vastgesteld. Daarnaast werd echter ook nog een stuk onverstoord bodem geregistreerd waar de C-horizont aan het licht kwam. Er werden drie sporen geregistreerd: een restant van de aanlegkuil van de waterput, een paalspoor en een kuil. De kuil en het paalspoor leverden geen vondstmateriaal op. Doordat de ondergrond niet verder verstoord wordt, werden ze niet gecoupeerd omdat ze in situ bewaard blijven.

Extern advies: n.v.t.

Externe condities: n.v.t.

Aanwezig personeel: Liesbeth Coremans (veldwerkleider), Rani Reusens (assistent-archeoloog)

Datum: 10/08/2020

Werkzaamheden: Werfbegeleiding

Interpretaties: Opvolging van de werken. Er bleken geen relevante werken aan de gang die begeleid moesten worden. De werfvergadering ter plaatse ging niet door in tegenstelling tot de eerder ontvangen communicatie.

Extern advies: n.v.t.

Externe condities: n.v.t.

Aanwezig personeel: Rani Reusens (assistent-archeoloog)

Datum: 11/08/2020

Werkzaamheden: Werfbegeleiding

Interpretaties: Opvolging van de werken. Er bleken geen relevante werken aan de gang die begeleid moesten worden, in tegenstelling tot de eerder ontvangen communicatie.

Extern advies: n.v.t.

Externe condities: n.v.t.

Aanwezig personeel: Liesbeth Coremans (veldwerkleider)

Datum: 12/08/2020

Werkzaamheden: Werfbegeleiding

Interpretaties: Begeleiding van de uitgraving van de sleuven voor nutsleidingen. Omdat uit de eerdere vaststellingen bleek dat de diepte waarop de voorziene nutsleidingen aangelegd zullen worden het niveau van de C-horizont zouden verstoren, dienden deze werken begeleid te worden. Bij aankomst op de werf bleek de sleuf reeds gegraven. De sleuf was 1 m breed en gemiddeld ca. 80 cm diep. De sleuf werd gegraven tot op een laag stabilisé, die waarschijnlijk aangelegd is bij de aanleg van de aanliggende appartementsgebouwen. Bovenop de laag stabilisé was een opgebrachte laag teelaarde met een matige hoeveelheid puin aanwezig. De sleuf is geregistreerd als werkput 7. Er werden geen relevante resten in aangetroffen.

Extern advies: n.v.t.

Externe condities: n.v.t.

Aanwezig personeel: Natasja Reyns (vervangend veldwerkleider)

5.6 Vondstenlijst

Vondstenlijst opgraving: projectcode 2020E390

Gebruikte afkortingen:

AW: aardewerk

VW: vaatwerk

BM: bouw materiaal

LME: late middeleeuwen

NT: nieuwe tijd

NST: nieuwste tijd

Datum	Vondstnr.	Werkput	Sector	Vak/ kwadr./ coupe/ profiel	Spoor/ muur/ laag	Vlak	Inzamel-wijze	Maaswijdte	Categorie	Sub-categorie	Soort	Vorm	Aantal fragmenten					Aantal fragmenten	Datering productie	Homo-geniteit	Foto/ tekening/ plan
													RF	WF	BF	OF	MAI				
16/06/2020	V01	2			S12	1	Vlak		AW	VW	Steengoed: Siegburg	Kan/kruik	1	1		1	1		LME-NT: 14de-15de eeuw	Homogeen	P6
16/06/2020	V01	2			S12	1	Vlak		AW	VW	Steengoed: Raeren	/		2			1		LME-NT	Homogeen	P6
16/06/2020	V01	2			S12	1	Vlak		AW	VW	Rood geglazuurd aardewerk, mangaanglazuur	/				1	1		LME-NT	Homogeen	P6
16/06/2020	V02	2			S11a	1	Vlak		AW	VW	Grijs gedraaid aardewerk	/		1			1		LME-NT	Homogeen	P6
16/06/2020	V02	2			S11a	1	Vlak		AW	VW	Rood geglazuurd aardewerk	/	1						LME-NT	Homogeen	P6
18/06/2020	V03	4		PRN3	M4B		Manueel		AW	VW	Grijs gedraaid aardewerk	/		1			1		ME-NT	Homogeen	P6
18/06/2020	V04	4		PRN3	S23		Manueel		AW	VW	Grijs gedraaid aardewerk, randtype lijkt op L123C (De Groote)	Grape	1				1		ME-NT	Homogeen	P6
16/06/2020	V05	2			S13a	1	Coupe		AW	VW	Wit geglazuurd aardewerk	/		1			1		LME	Homogeen	P6
16/06/2020	V05	2			S13a	1	Coupe		AW	VW	Grijs gedraaid aardewerk	/		1			1		LME	Homogeen	P6
17/06/2020	V06	4			S16	1	Coupe		AW	VW	Rood aardewerk	/		1			1		ME-NT	Homogeen	P6
17/06/2020	V07	4			S15	1	Coupe		ORG. MAT.	Bot	Verbrand bot							1	/	/	P6
17/06/2020	V07	4			S15	1	Coupe		AW	VW	Verbrand aardewerk	/						2	ONB		P6
16/06/2020	V08	2			S13c	1	Coupe		AW	BM	Versinterde baksteen							1	/	/	P6
17/06/2020	V09	4			S18	1	Coupe		Metaal	ferro								1	/	/	P6

Datum	Vondstnr.	Werkput	Sector	Vak/ kwadr./ coupe/ profiel	Spoor/ muur/ laag	Vlak	Inzamel-wijze	Maaswijdte	Categorie	Sub-categorie	Soort	Vorm	Aantal fragmenten					Aantal fragmenten	Datering productie	Homo-geniteit	Foto/ tekening/ plan
													RF	WF	BF	OF	MAI				
16/06/2020	V10	2		PRN1	S10b		Manueel		AW	VW	Grijs gedraaid aardewerk	Bandoor met vingerindrukken = kruik (L131C: 14de eeuws = De Groote pagina 141), bodemfragment met uitgeknepen standring van een kan/kruik (= 14de eeuws = De Groote pagina 176), 1 randfragment van een kruik, 1 kan/kruik lijkt op L71B = 14de eeuws, 1 teil L59A = 1300/1375	7	11	1		4		14de eeuws	Homogeen	P6
16/06/2020	V10	2		PRN1	S10b		Manueel		AW	VW	Rood geglaazuurd aardewerk	1 teil lijkt op L59A = 1300/1375 langs binnenzijde geglaazuurd, 1 kleine kan/kruik volledig geglaazuurd, 1 kleine kruik gedeeltelijk geglaazuurd	3	9	3		4		14de eeuws?	Homogeen	P6
16/06/2020	V10	2		PRN1	S10b		Manueel		ORG. MAT.	Bot	Kippenbot							1	/	/	P6
16/06/2020	V10	2		PRN1	S10b		Manueel		AW	AN	Brok verbrande leem							1	/	/	P6
16/06/2020	V11/MB01	2		PRN1	S10b		Bulk 20l	#5mm	AW	VW	Grijs aardewerk	Kruik (De Groote L131C, zelfde als V10) en kookpot (De Groote L12C?)	2	14				1	14de eeuw	Homogeen	P6
											Rood geglaazuurd aardewerk	Grape	1	5				1	LME-NT	Homogeen	P6
16/06/2020	V11/MB01	2		PRN1	S10b		Bulk 20l	#5mm	AW	BM	Rood aardewerk	3 tegelfragmenten waaronder één geglaazuurd en een baksteenfragment	2	2			1		LME-NT	Homogeen	P6
16/06/2020	V12/MB02	5			S26b		Bulk 20l	#5mm	AW	VW	Rood geglaazuurd aardewerk			5				5	LME	Homogeen	P6

5.7 Sporenlijst

Gebruikte afkortingen:
LME: Late middeleeuwen
NT: Nieuwe tijd
NST: Nieuwste tijd
HK: Houtskool
BST: Baksteen

Sporenlijst archeologische opgraving: projectcode 2020E390

Datum	Spoornr.	Werkput	Sector	Vak/ kwadr/ coupe/ profiel	Vlak	Tek./ plan	Vorm	Aard: Hom./ Het. Gevl. Gel.	Kleur (vlekken)	Textuur (compactheid/samenstelling)	Inclusies: v/z - w/v - sp/br/brn soort	Bioturbatie G/W/V	Aflijning	Interpretatie/opmerkingen	Datering	Spoorassociatie/spoorrelatie J/O/Z	Vondstnrs./ staalnrs.
27/05/2020	1	1			1	P6	Langwerpig	Heterogeen Gevlekt	DGR (BR)	Vrij vast zand	HK	Geen	Duidelijk	Verkleuring in L7?	LME-NT		
27/05/2020	2	1		PRO1		P6		Heterogeen Gevlekt	DBR (BR)	Vrij vast zand	Vrij veel brokjes en brokken BST	Geen	Duidelijk	Puin pakket opvulling kelder	NT-NST	OD L4 en L5, JD L6, M1, L7, S1, L2, L8 en L3	
28/05/2020	3a	1		PRZ1		P6		Heterogeen Gevlekt	DGR (DBR)	Vrij vast zand	Stippen HK, zeer weinig brokjes BST	Geen	Duidelijk	Puinkuil	ONB	JD S3b en S3c / OD L4 en L2	
28/05/2020	3b			PRZ1		P6		Heterogeen Gevlekt	BR (DBR)	Vrij vast zand	zeer veel broken en brokjes BST en HK	Geen	Duidelijk	Puinkuil	ONB	OD S3a, L4 en L2 / JD S3c	
28/05/2020	3c			PRZ1		P6		Heterogeen Gevlekt	BR (GRGE)	Vrij vast zand		Geen	Duidelijk	Puinkuil	ONB	OD S3a, S3b, L4 en L2	
28/05/2020	4			PRW1		P6		Heterogeen Gevlekt	DBR (DGE)	Vrij vast zand	Vrij veel brokjes en brokken BST en MO	Geen	Duidelijk	Puinkuil	ONB	OD L4 / JD L2 en S5	
28/05/2020	5			PRW1		P6		Heterogeen Gevlekt	BRGR (GE)	Vrij vast zand	Vij weinig brokjes BST en MO	Geen	Duidelijk	Puinkuil	ONB	OD L4 en S4 / JD L2	
28/05/2020	6			Coupe M2		P6		Heterogeen Gevlekt	DGE (DGR)	Vrij vast zand	HK	Geen	Duidelijk	Insteek M2	NT	OD L4, L5, L12, L14, S24, L21, M2A en M2B / JD S6b, S20a, S20b, L19, L20, L16 en L17	MHK01
28/05/2020	7			Coupe M2		P6		Heterogeen Gevlekt	DGR (DGE)	Vrij vast zand	HK	Geen	Duidelijk	Kuil	LME	OD L4 / JD S6a, S6b, M2A, M2B	
16/06/2020	8	2		PRN1		P6		Heterogeen Gevlekt	DBR (GR)	Vrij vast zand		Geen	Duidelijk	Kuil	ONB	OD L4, L5 / JD L12, L13 en L14, L15, S9, L16 en L17	
16/06/2020	9	2		PRN1		P6		Homogeen	DGR	Vrij vast zand		Geen	Duidelijk	Kuil	ONB	OD L4, L5, L12, L13, S8, L14, L15 / JD L16 en L17	
16/06/2020	10	2			1	P6	Ovaal	Heterogeen, gevlekt	DGR (GE)	Vrij vast zand	BST	Geen	Duidelijk	Kuil	14de eeuw	OD L4, L5, L12 en L13 / JD L14, L15, L16 en L17	V10-11, MB01
16/06/2020	11	2			1	P6	Rechthoek	Heterogeen, gevlekt	DGR (BR)	Vrij vast zand	BST, MO, puin	Geen	Duidelijk	Puinkuil	LME-NT		V02
16/06/2020	12	2			1	P6	Rechthoek	Heterogeen, gevlekt	DGR (BR)	Vrij vast zand	BST, MO, puin	Geen	Duidelijk	Puinkuil	LME-NT	JD S14	V01
16/06/2020	13	2			1	P6	Onregelmatig	Heterogeen, gevlekt	GR (LGR)	Vrij vast zand	HK	Geen	Duidelijk	Kuil	LME	OD S13	V05, V08, MHK02
16/06/2020	14	2			1	P6	Rond	Heterogeen, gevlekt	LGR (DGR)	Vrij vast zand	HK	Geen	Duidelijk	natuurlijk	ONB	OD S17	
17/06/2020	15	2			1	P6	Langwerpig	Heterogeen, gevlekt	BR (GR)	Vrij vast zand	HK	Weinig	Duidelijk	Greppel?	LME		V07
17/06/2020	16	4			1	P6	Ovaal	Heterogeen, gevlekt	DBR (DGR)	Vrij vast zand	HK	Weinig	Duidelijk	Kuil	LME		V06, MHK03
17/06/2020	17	4			1	P6	Afgerond vierkant	Heterogeen, gevlekt	BR (GR GE)	Vrij vast zand	HK	Weinig	Duidelijk	Kuil	LME	JD S15	
17/06/2020	18	4			1	P6	Afgeronde rechthoek	Heterogeen, gevlekt	BR (GR)	Vrij vast zand	HK	Weinig	Duidelijk	Kuil	LME		V09
17/06/2020	19a	4			1	P6	Rond	Homogeen	GE	Vrij vast zand		Geen	Duidelijk	Verstoring	NST		
17/06/2020	19b	4			1	P6	Rond	Heterogeen, gevlekt	DGR (ZW)	Vrij vast zand		Geen	Duidelijk	Verstoring	NST		
17/06/2020	20a	4		PRN2		P6		Heterogeen, gevlekt	LBR (GR)	Vrij vast zand		Geen	Duidelijk	Kuil	LME	OD L4, L5, L12, L21, L14, S6, S22a en S22b / JD L17 en S20b	
17/06/2020	20b	4		PRN2		P6		Heterogeen, gevlekt	BR (GR)	Vrij vast zand		Geen	Duidelijk	Kuil	LME	OD L4, L5, L12, L21, L14, S6, S20a, S22a en S22b / JD L17	
17/06/2020	21a	4		PRN2		P6		Heterogeen, gevlekt	DBR (GR)	Vrij vast zand		Geen	Duidelijk	Kuil	LME	OD L4, L5, L12, L21, L14, L19, L16, L17, S23, S22a, S22b en S6 / JD S21b en S21c	

Datum	Spoornr.	Werkput	Sector	Vak/ kwadr/ coupe/ profiel	Vlak	Tek./ plan	Vorm	Aard: Hom./ Het. Gevl. Gel.	Kleur (vlekken)	Textuur (compactheid/samenstelling)	Inclusies: v/z - w/v - sp/br/brn soort	Bioturbatie G/W/V	Aflijning	Interpretatie/opmerkingen	Datering	Spoorassociatie/spoorrelatie J/O/Z	Vondstnrs./ staalnrs.
17/06/2020	21b	4		PRN2		P6		Heterogeen, gevlekt	BR (GE)	Vrij vast zand		Geen	Duidelijk	Kuil	LME	OD L4, L5, L12, L21, L14, L19, L16, L17, S23, S22a, S22b, S21a en S6 / JD S21c	
17/06/2020	21c	4		PRN2		P6		Heterogeen, gevlekt	GR (GE)	Vrij vast zand		Geen	Duidelijk	Kuil	LME	OD L4, L5, L12, L21, L14, L19, L16, L17, S23, S22a, S22b, S21a, S21b en S6	
17/06/2020	22a	4		PRN2		P6		Heterogeen, gevlekt	BR (RO)	Vrij vast zand		Geen	Duidelijk	Kuil	ONB	OD L4, L5, L12, L2, L14 en L19 / JD L16, L17, S22b, S21a, S21b en S21c	
17/06/2020	22b	4		PRN2		P6		Heterogeen, gevlekt	DGR (BR)	Vrij vast zand		Geen	Duidelijk	Kuil	ONB	OD L4, L5, L12, L2, S21a, L14 en L19 / JD L16, L17, S21a, S21b en S21c	
17/06/2020	23	4		PRN2		P6		Heterogeen, gevlekt	BR (GE)	Vrij vast zand		Geen	Duidelijk	Kuil	ONB	OD L4, L5, L12, L14 enL19 / JD l16 en L17	V04
17/06/2020	24	4		PRZ2		P6		Heterogeen, gevlekt	DBR (GE)	Vrij vast zand	BST, MO	Geen	Duidelijk	Puinkuil	ONB	OD L4 en L5 / JD L12, L14, L19, L20, L16, L17 en S6	
18/06/2020	25	4		PRN2		P6		Heterogeen, gevlekt	BR (GRNGR)	Vrij vast zand	Vrij veel brokken BST	Geen	Duidelijk	Kuil	LME-NT	JD L4,L5, L12, L22, L23, L24 en L9	
18/06/2020	26a	5			1	P6		Heterogeen, gevlekt	BR (GRNGR)	Puin zand	BST, MO	Geen	Duidelijk	Kuil, snijdt een recente kuil met een tegel in	NT		
18/06/2020	26b	5			2B	P6	Rond	Heterogeen, gevlekt	DBR (GR)	Vrij vast zand	BST, HK	Geen	Duidelijk	Beervulling	NT		V12, MB02
18/06/2020	27					P6		Heterogeen, gevlekt	ZW BR	Puin zand	BST			zelfde als S26a	ONB		
18/06/2020	28	2		PRN1	1	P6		Heterogeen, gevlekt	LBR	Vrij vast zand	BST	Geen	Duidelijk	uitbraakspoor	ONB		
19/06/2020	29	6			1	P6	Langwerpig	Heterogeen, gevlekt	LGR (LBR)	Vrij vast zand	BST	Veel	Duidelijk	natuurlijk	ONB		
19/06/2020	30	6			1	P6	Afgerond vierkant	Heterogeen, gevlekt	DBR (GR GR)	Vrij vast zand	HK	Veel	Duidelijk	natuurlijk	ONB		

5.8 Lagenlijst

Gebruikte afkortingen:
LME: Late middeleeuwen
NT: Nieuwe tijd
NST: Nieuwste tijd
HK: Houtskool
BST: Baksteen

Lagenlijst archeologische opgraving: projectcode 2020E390

Datum	Laagnr.	Werkput	Sector	Vak/ kwadr/ coupe/ profiel	Vlak	Tek./ plan	Aard: Hom./ Het. Gevl. Gel.	Kleur (vlekken)	Textuur (compactheid/samenstelling)	Inclusies: v/z - w/v - sp/br/brn	Bioturbatie G/W/V	Aflijning	Interpretatie/opmerkingen	Datering	Spoorassociatie/spoorrelatie I/O/Z	Vondstnrs./ staalnrs.
27/05/2020	1	1			1	P6	Heterogeen, gevlekt	BR (BR)	Vrij vast zand	Vrij veel brokjes BST en puin	Geen	Duidelijk	Ophogingslaag	ONB	OD L4, L5, L5, L7, S1, M1, S2, S4 en S5 / JD L8, L3 en S3a-c / Gelijktijdig met L2	
27/05/2020	2	1		PRW1	1	P6	Heterogeen, gevlekt	DGR (BR GE)	Vrij vast zand	Vrij weinig brokjes en brokken BST	Geen	Duidelijk	Ophogingslaag	ONB	Z S1, OD L4, L5, L5, L7, M1, S2, S4 en S5 / JD L8, L3 en S3a-c	
27/05/2020	3	1			2	P6	Heterogeen, gevlekt	BR (DBR GE)	Vrij vast zand	Zeer weinig brokjes en brokken BST en KMO	Geen	Duidelijk	vermoedelijk deel van S1	ONB	Z S1, OD L4-8, S1, S2, L2 en M1	
27/05/2020	4	1, 2 en 4		PRO1, PRZ1, PRW1, PRN1, PRN2, PRN3 en PRZ2		P6	Heterogeen, gevlekt	LGR (BR)	Vrij vast zand	Vrij veel brokken en brokjes BST	Geen	Duidelijk	Ophogingslaag, gelijk aan L10	ONB	JD L2, L3, L5-8, S1-4, S7, S6a-b, M1, M2A, M2B, L11-17, L19-21, S8, S9, S10a, S10b, S24, S22a, S22b, S21a, S21b, S21c, S20a, S20b, S23, L22, L23, L24, L9, M4A en M4B / OD S25	
27/05/2020	5	1, 2 en 4		PRO1, PRN1, PRZ2, PRN2, PRN3		P6	Heterogeen, gevlekt	DBR (GR)	Vrij vast zand	Zeer veel brokken en brokjes BST en MO	Geen	Duidelijk	Ophogingslaag, gelijk aan L11	ONB	OD L4 en S25 / JD L6-8, L2, L3, S1, S2 en M1, L12-17, L19, L20, S8, S9, S10a, S10b, S24, S6, S23, L22, L23, L24, L9, M4A en M4B	
27/05/2020	6	1		PRO1		P6	Heterogeen, gevlekt	DGE (DGR)	Vrij vast zand	Vrij weinig brokken en brokjes BST en MO	Geen	Duidelijk	nivelleringslaag, gelijk aan L14 en L19/L15	ONB	OD L4, L5 en S2 / JD L7, L8, L2, S1 en M1	
27/05/2020	7	1		PRO1		P6	Heterogeen, gevlekt	DGR (DGE)	Vrij vast zand	Zeer weinig brokjes BST/ spikkels HK	Geen	Duidelijk	Apb - horizont, gelijk aan L16	LME	OD L4, L5, L6, S2 en M1 / JD S1, L2, L8 en L3	
27/05/2020	8	1		PRO1		P6	Heterogeen, gevlekt	DGE (BR)	Vrij vast zand	Vrij weinig brokjes BST	Geen	Duidelijk	vermoedelijk deel van S1	LME-NT	Z S1, OD L4, L5, L6, L7, L2, S2 en M1 / JD L3	
18/06/2020	9	4		PRN3		P6	Homogeen	WI LGE	Vrij vast zand		Geen	Duidelijk	C-horizont	ONB	OD S25, L22, L23, L24, M4B	
	10					P6							ophogingslaag, Gelijk aan L4	ONB		
	11					P6							ophogingslaag, Gelijk aan L5	ONB		
16/06/2020	12	2 en 4		PRN1, PRZ2, PRN2, PRN3		P6	Heterogeen, gevlekt	DBR (LGE)	Vrij vast zand		Geen	Duidelijk	Ophogingslaag, gelijk aan L18	ONB	OD L4, L5, S24, S25 en S8 / JD L12-17, L19-21, S9, S10a, S10b, S6, S20a, S20b, S22a, S22b, S21a, S21b, S21c, S23, L22, L23, L24, L9, M4A en M4B	
16/06/2020	13	2		PRN1		P6	Heterogeen, gevlekt	BR (GR)	Vrij vast zand	Zeer veel brokken BST	Geen	Duidelijk	Ophogingslaag	ONB	OD L4, L5, L12, L14 en S8 / JD S10a, S10b, L17, L15, L16 en S9	

Datum	Laagnr.	Werkput	Sector	Vak/ kwadr/ coupe/ profiel	Vlak	Tek./ plan	Aard: Hom./ Het. Gevl. Gel.	Kleur (vlekken)	Textuur (compactheid/samenstelling)	Inclusies: v/z - w/v - sp/br/brn	Bioturbatie G/W/V	Aflijning	Interpretatie/opmerkingen	Datering	Spoorassociatie/spoorrelatie I/O/Z	Vondstnrs./ staalnrs.
16/06/2020	14	2 en 4		PRN1, PRZ2, PRN2, PRN3		P6	Heterogeen, gevlekt	WI (LGE)	Vrij vast zand		Geen	Duidelijk	Nivelleringslaag	ONB	OD L4, L5, L12, S8, L13, S10a, S10b, M4A en M4B / JD L15-17, L19, L20, S6, S22a, S22b, S20a, S20b, S21a, S21b, S21c en S23	
16/06/2020	15	2		PRN1		P6	Heterogeen, gevlekt	LGR (DGR)	Vrij vast zand	HK	Geen	Duidelijk	Nivelleringslaag	ONB	OD L4, L5, L12, S8, L13 en L14 / JD L16, L17 en S9	
16/06/2020	16	2 en 4		PRN1, PRN2, PRN3, PRZ2		P6	Heterogeen, gevlekt	DGR (ZW)	Vrij vast zand	Vrij weinig brokjes BST, HK	Geen	Duidelijk	Apb-horizont	LME	OD L4, L5, L12, L13, L14, L15, S8, S22a, S22b, S23 en S9 / JD L17, S20a, S20b, S21a, S21b, S21c	MP01
16/06/2020	17	2 en 4		PRN1, PRN2, PRN3, PRZ2		P6	Heterogeen, gevlekt	LGR (BR)	Vrij vast zand	HK	Geen	Duidelijk	A/C-horizont	ONB	OD L4, L5, L12-16, L19, S8, S9, S10a, S10b, L21, S20a, S20b, S23 / JD S21a, S21b, S21c	MP01
16/06/2020	18					P6			Vrij vast zand				ophogingslaag, Gelijk aan L12	ONB		
17/06/2020	19	4		PRZ2, PRN2, PRN3		P6	Heterogeen, gevlekt	GE (LGR)	Vrij vast zand	Zeer weinig HK	Geen	Duidelijk	Nivelleringslaag, gelijk aan L15	ONB	OD L4, L5, L12, L14, S24, S6, M4A en M4B / JD L20, L16, L17 en S23	MP01
17/06/2020	20	4		PRZ2		P6	Homogeen	DGR	Vrij vast zand	Vrij weinig HK	Geen	Duidelijk	Ophogingslaag	ONB	OD L4, L5, L12, L18, S24, L14, L19 en S6 / JD L16 en L17	MP01
17/06/2020	21	4		PRN2		P6	Heterogeen, gevlekt	LGRN (GR)	Vrij vast zand		Geen	Duidelijk	Ophogingslaag	ONB	OD L4, L5 en L12 / JD L14, L19, S6, L16, 17, S20a, S20b, S21a, S21b, S21c en S23	
18/06/2020	22					P6	Heterogeen, gevlekt	DBR (GR)	Vrij vast zand	Vrij weinig brokjes BST	Geen	Duidelijk	Vermoedelijk deel van S25	ONB	Z S25, OD L4, L5, L12, M4A en M4B / JD L23, L24 en L9	
18/06/2020	23					P6	Homogeen	DBRGR	Vrij vast zand		Geen	Duidelijk	Apb-horizont	LME	OD L4, L5, L12, S25, L22, M4A en M4B / JD L24 en L9	
18/06/2020	24					P6	Heterogeen, gevlekt	BR (LBR)	Vrij vast zand		Geen	Duidelijk	A/C-horizont	ONB	OD L4, L5, L12, S25, L22, L23, M4A en M4B / JD L9	

5.9 Murenlijst

Gebruikte afkortingen:
LME: Late middeleeuwen
NT: Nieuwe tijd
NST: Nieuwste tijd
HK: Houtskool
BST: Baksteen

Murenlijst archeologische opgraving: projectcode 2020E390

Datum	Muur-nr.	Werk-put	Sector	Vak/ kwadr/ coupe/ profiel	Vlak	Tek./ plan	Vorm	Constructie (muur/vloer/gewelf/sokkel)	Fasering	Materiaal (afm. in cm)	Afwerking	Bouwtechniek	Mortel (v/z - h/z - z/a - soort (inclusies) - kleur	Aflijning	Interpretatie	Datering	Opmerkingen	Spoorassociatie/spoorrelatie J/O/Z	Vondstnrs./ staalnrs.
27/05/2020	1	1			1	P6	rechthoek	Muur	17de-18de eeuw	Baksteen (17,5x8,5x5)	Correct	Streks-kops kruisverband	Vrij zacht zandige kalkmortel (kalkstippen) LBEI		Kelderruimte met puinvulling	17de-18de eeuw		OD L4, L5, L6 en S2 / JD L7, S1, L2, L8 en L3	MBS01, MMO01
28/05/2020	2A	1			1	P6	Rond	Muur	16de eeuw	Baksteen (20x10x4)	Correct	Hoofdzadelijk kops met streks tussen	Vrij hard zandige kalkmortel (kalkstippen) LGE WI		Waterput	16de eeuw	Zit een blok NST in 20 cm lang, 8 cm hoog	OD L4, S7 en M2B / JD S6a-b	MBS02, MMO02
28/05/2020	2B	1			1	P6	rechthoek	Muur	NT-NST	Baksteen (16,5x8x3,5)	Incorrect	Brokken	Zeer hard zandige kalkmortel (kalkstippen) LGR WI		Herstelling van de waterput	NT-NST	Pleister op de muur	OD L4 en S7/ JD S6a-b en M2A	
17/06/2020	3	3			1	P6	rechthoek	Muur	16de eeuw	Baksteen (23x13x?)	Correct	Streks	Vrij zacht zandige kalkmortel (kalkstippen) LBR		fundering	16de eeuw			MBS07, MMO07
18/06/2020	4A	4		PRN3		P6	rechthoek	Muur	16de eeuw	Baksteen (20x10x4)	Correct	Streks	Vrij zacht zandige kalkmortel (kalkstippen) LBEI (WI)		fundering	16de eeuw	Dezelfde muur als M4B?	OD L4, L5, L12 en S25/ JD L14, L19, L16, L17,S23, L22, L23, L24 en S9	MBS05, MMO05
18/06/2020	4B	4		PRN3		P6	rechthoek	Muur	16de eeuw	Baksteen (20x10x4)	Correct	Streks	Vrij zacht zandige kalkmortel (kalkstippen) LBEI (WI)		fundering	16de eeuw	Dezelfde muur als M4A?	OD L4, L5, L12 en S25/ JD L14, L19, L16, L17,S23, L22, L23, L24 en S9	V03
18/06/2020	5	5			1	P6	rechthoek	Muur	16de eeuw	Baksteen (20x8,5x5)	Correct	Streks	Vrij zacht zandige kalkmortel (kalkstippen) LBEI (WI)		beerput	16de eeuw		Z M9, M10	MBS04, MMO04
18/06/2020	6	0			0	P6	rechthoek	Muur	16de eeuw	Baksteen (20x10x5)	Correct	Onregelmatig	Vrij zacht zandige kalkmortel (kalkstippen) LBEI (WI)		beerput	16de eeuw		JD M7	MBS06, MMO06
18/06/2020	7	0			0	P6	rechthoek	Muur	16de eeuw	Baksteen (20x8x5)	Correct	Streks	Vrij zacht zandige kalkmortel (kalkstippen) LBEI (WI)		fundering	16de eeuw		OD M6	MBS03, MMO03
18/06/2020	8	5				P6	rechthoek	Muur	NST	Baksteen (17x8x5)	Correct	Onregelmatig	Zeer harde cementmortel LGR		fundering	NST		JD M9	
18/06/2020	9	5				P6	rechthoek	Muur	16de eeuw	Baksteen (17x9x4)	Correct	Onregelmatig	Zeer zacht zandige zavelmortel DBR		beerput	16de eeuw		OD M8, Z M5, M10	
18/06/2020	10	5				P6	rechthoek	Muur	16de eeuw	Baksteen (20x9x5)	Correct	Onregelmatig	Zeer zacht zandige zavelmortel DBR		beerput	16de eeuw		Z M5, M9	

5.10 Stalenlijst

Stalenlijst archeologische opgraving: 2020E390

5.10.1 Bulk- en zeefresidu’s

Datum	Monster-nummer	Werkput	Vlak	Sector	Vak/Profiel	Spoor/Muur	Laag	Vlak/Coupe	Verzamel-wijze	Volume	Behandeling zeef	Residu	Doel v.h. staal	Voorbereid-ende handelingen	Analyse	Foto
16/06/2020	MB01	2			PRN1	S10	b	Coupe	Manueel	Bulk 20l	#5mm	Bot (+), AW BM (+-), HK (+-), AW VW (-)		Substaal		
16/06/2020	MB01	2			PRN1	S10	b	Coupe	Manueel	Bulk 20l	#2mm	Bot (+), HK (+), AW BM (-)				
16/06/2020	MB01	2			PRN1	S10	b	Coupe	Manueel	Bulk 20l	#0,5mm	Bot (+), HK (+), AW BM (-)				
18/06/2020	MB02	5	2B			S26	b	Coupe	Manueel	Bulk 10l	#5mm	Mortel (+), HK(+), Bot Dierlijk (+-), AW BM (-), rest		Substaal		
18/06/2020	MB02	5	2B			S26	b	Coupe	Manueel	Bulk 10l	#2mm	HK (+), Bot Dierlijk (+), AW BM (-), eierschaal (-)				
18/06/2020	MB02	5	2B			S26	b	Coupe	Manueel	Bulk 10l	#0,5mm	HK (+), Bot dierlijk (+-), eierschaal (+-), AW BM (-), Macro (--)				

5.10.2 Pollenprofielen

Datum	Monster-nummer	Werkput	Vlak	Sector	Vak/Profiel	Spoor/Muur	Laag	Vlak/Coupe	Verzamel-wijze	Volume	Doel v.h. staal	Voorbereid-ende handelingen	Analyse	Foto
17/06/2020	MP01	4	1							L19,L20,L16,L17,C-hor	Pollenprofiel	0,5	Pollen	

5.10.3 Houtskool

Datum	Monster-nummer	Werkput	Vlak	Sector	Vak/Profiel	Spoor/Muur	Laag	Vlak/Coupe	Verzamel-wijze	Volume (geschatte aantal)	Spikkels/ Brokjes/ Brokken	Doel v.h. staal	Voorbereid-ende handelingen	Analyse	Foto
28/05/2020	MHK01	1	1			S6b		coupe	manueel	20	brokjes		Datering of soortbepaling		
16/06/2020	MHK02	2	1			S13	Lc	coupe	manueel	30	brokjes		Datering of soortbepaling		
17/06/2020	MHK03	4	1			S16		coupe	manueel	20	brokjes		Datering of soortbepaling		

5.10.4 Baksteen

Datum	Monster-nummer	Werkput	Vlak	Sector	Vak/Profiel	Spoor/Muur	Laag	Vlak/Coupe	Verzamel-wijze	Volume (afm in cm)	Doel v.h. staal	Voorbereid-ende handelingen	Analyse	Foto	Opmerkingen
27/05/2020	MBS01	1	1			M1			Manueel	17,5x8x5					
28/05/2020	MBS02	1	1			M2A			Manueel	16,5x8x3,5					Gebroken
18/06/2020	MBS03	0	0			M7			Manueel	18x8x4					Gebroken
18/06/2020	MBS04	5	1			M5			Manueel	21x9x4					
18/06/2020	MBS05	5	1			M4			Manueel	?x9x4					Gebroken

Datum	Monster-nummer	Werkput	Vlak	Sector	Vak/Profiel	Spoor/Muur	Laag	Vlak/Coupe	Verzamel-wijze	Volume (afm. in cm)	Doel v.h. staal	Voorbereid-ende handelingen	Analyse	Foto	Opmerkingen
18/06/2020	MBS06	0	0			M6			Manueel	20,5x9x4					Gebroken
17/06/2020	MBS07	3	1			M3			Manueel	23x12x6					

5.10.5 Mortel

Datum	Monster-nummer	Werkput	Vlak	Sector	Vak/Profiel	Spoor/Muur	Laag	Vlak/Coupe	Verzamel-wijze	Volume	Doel v.h. staal	Voorbereid-ende handelingen	Analyse	Foto	Opmerkingen
27/05/2020	MMO01	1	1			M1			Manueel	1 zakje					
28/05/2020	MMO02	1	1			M2a			Manueel	1 zakje					
18/06/2020	MMO03	0	0			M7			Manueel	1 zakje					
18/06/2020	MMO04	5	1			M5			Manueel	1 zakje					
18/06/2020	MMO05	5	1			M4			Manueel	1 zakje					
18/06/2020	MMO06	0	0			M6			Manueel	1 zakje					
17/06/2020	MMO07	3	1			M3			Manueel	1 zakje					